

Tudományos Diákköri Konferencia

Készítette: Fábián Dóra

A dolgozat lezárva: 2024. 05. 06.

Angol – könyvtárostánár osztatlan tanári szak

2024

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Művelődéstudományi Tanszék

**Az általános iskolai könyvtárak és az angol nyelv
tanulásának, tanításának és népszerűsítésének az
összefüggései**

The correlation between the primary school libraries and the
teaching, studying and propagation of the English language

Készítette: Fábián Dóra
Angol – könyvtárostanár osztatlan tanári szak

Témavezető:
Molnárné dr. Urbanik Tímea
Főiskolai docens

Szeged

2024

Tartalom

I. Témaválasztásom indoklása	5
II. Szakirodalmi áttekintés	6
1. Az olvasás hatása az egyénre és a nyelvre (magyar nyelven, angol nyelven)	7
2. A diákok nyelvtanulási motivációja/célja	10
3. Angol nyelvi szintek	11
4. Módszerek/Eszközök, melyek hozzájárulnak a nyelvtanuláshoz	12
5. Az iskolai könyvtár környezete és állománya	14
6. Az iskolai könyvtári programok, melyek kapcsolódnak a nyelvhez	16
III. A kutatás módszertana	17
IV. Interjúk	18
1. interjú	18
2. interjú	19
3. interjú	20
4. interjú	21
Az interjúk összegzése	22
V. Kérdőív elemzés	24
VI. Fejlődési lehetőségek	33
Befejezés	35
Mellékletek:	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Felhasznált szakirodalom	37

Plágiumnyilatkozat

Nyilatkozat

Én **Fábián Dóra** nyilatkozom, hogy dolgozatom/szakdolgozatom saját szellemi termékem, elkészítésekor csak engedélyezett módszereket használtam. **Plágiumnak** számít

szószerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül,

tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül,

más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

A plagizálás *A szerzői jogról* szóló 1999. évi LXXVI. törvény 12. §-a értelmében jogellenes.

Alulírott, **FÁBIÁN DÓRA** könyvtárostanárszakos hallgató kijelentem, hogy a **plágium** fogalmát megismertem, és tudomásul veszem, hogy szakdolgozatom/dolgozatom **plágium** esetén visszautasításra kerül.

Dátum: 2024. 03. 28.

aláírás

I. Témaválasztásom indoklása

Dolgozatom témája magába foglalja az iskolai könyvtár, azon belül is az általános iskolai könyvtár szerepét az angol nyelv tanulásában. Az első és legfontosabb célom az volt, hogy körbejárjam a könyvtár és az angol nyelv összefüggéseit. Számomra mind a két tudományterület kiemelt fontossággal bír, ezért gondoltam, hogy miért is ne lehetne a két tudományterületet összevonni. Kutatásom fő motiváló erejét egy kutatás adta, amely a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karának Kapocs kutatócsoportja által készített 2022-es olvasási szokásokra vonatkozó kérdőíve volt (Bozsó et al., 2011). Továbbá, erre a kérdőívre egy másik dolgozat is épült, melyet Ocskó Andrea készített „Szoktál-e idegen nyelven olvasni?” címmel (Ocskó, 2023). Továbbgondolva az eddigi kutatási eredményeket, bennem is megfogalmazódott néhány kérdés a témát illetően. Napjainkban, az angol nyelv gyakorlása és használata szinte elengedhetetlen ahhoz, hogy megértsük a nagyvilág történeteit. De miért is fontos ez egy iskolai könyvtári környezetben? Hogyan járul hozzá az általános iskolai könyvtár a nyelv népszerűsítéséhez? Mivel szolgálhat egy általános iskolai könyvtár az angol nyelv iránt érdeklődő fiatal diákok számára? Mi motiválja a tanulókat az idegen nyelv, azon belül is az angol nyelv tanulására? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kerestem a választ ebben a témában. Volt lehetőségem megtapasztalni a tanári gyakorlat során az angol nyelv tanítását, illetve a könyvtárostanári munka sokszínűségét. A választott témám közel áll hozzám két szempontból is. Első sorban, angol-könyvtár osztatlan tanári szakos hallgatóként fontosnak tartom az angol nyelv megszerettetését már fiatal korban. Felmerül a kérdés, hogy a kötelező nyelvtanuláson kívül, mi lehet egy általános iskolás gyermek motivációja, ambíciója vagy érdeklődése a nyelv iránt. Nagyon sok szempontból lehet körüljárni a különböző nyelvtanulást segítő források tárházát. Itt vetődött fel számomra a könyvtár gondolata. Egy általános iskolai könyvtár már első osztálytól kezdve a gyerekek rendelkezésére áll. Különböző dokumentumokkal, tájékoztatással, órákkal, programokkal és még sok érdekes szolgáltatással a gyerekek igényeit, fejlődését szolgálja. Ezen belül pedig megtalálhatjuk azt a kis részt, amely kifejezetten az angol nyelvvel foglalkozik. Ezeket a szolgáltatásokat én is megtapasztalhattam általános iskolai, középiskolai, illetve egyetemi tanulmányaim során. Érdekes pontnak tartom a könyvtárostanár és az angoltanár kapcsolatát is egy ilyen kérdésben, ugyanis közvetlenül és közvetetten is hozzájárulnak a gyerekek angol iránti attitűdjének kialakulásához. Témaválasztásomban az információs műveltséggel kapcsolatos készségek kérdése is foglalkoztatott. Az IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), azaz a Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége szerint 5 fontos trend van kihatással az információs környezetünkre. Ez az öt nemzetközi trend az új technológiákról, az

online oktatásról, a magánszféra és adatvédelem hatáiról, a hálózatba kapcsolt társadalmakról, valamint a globális információs gazdagság kérdésköréről szól. (Schultz-Jones és Oberg, 2015). A témám kapcsán az új technológiák, azaz alapfokú olvasási és a digitális eszközzel való kompetenciák témája szolgált motivációs pontként számomra. Ebben a fejlődő világban már szinte nélkülözhetetlen a fent említett kompetenciák ismerete. Mind a jelenre és mind a jövőre is kihatással lehetnek ezek a technológiai ismeretek. Ha valaki nem rendelkezik a megfelelő kompetenciákkal, akkor kirekesztve érezheti magát egy adott közösségből, illetve ez a hiány a jövőbeli sikereit is befolyásolhatja (Magyar Könyvtárosok Egyesülete, 2017). Megfogalmazódik a kérdés, hogy az új technológiákkal kapcsolatos trend milyen hatással lehet például az általános iskolás diákok életére? Mennyire hamar válik fontossá például az alapfokú olvasási és digitális eszközzel való kompetencia használata? Szegeden választottam ki két általános iskolát, melyek név szerint SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskola és az SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, ahol a kutatásomat végeztem. Dolgozatomban használtam mind a kvantitatív, mind a kvalitatív kutatási módszereket, azaz a kérdőívet és az interjút, mivel több nézőpontból szerettem volna megvizsgálni a témát. A kérdőíves módszer a diákok megkérdezésére szolgált, ahol körüljártam az angol nyelvhez fűződő viszonyukat, illetve azt, hogy a könyvtár ebben milyen szerepet vállal. Az interjúk módszer a könyvtárostanárok és az angoltanárok nézőpontját vizsgálta mind a két iskolában. A kérdőívem Google űrlap formájában valósult meg, melyben részletesen rákérdeztem minden fontos információra a diákoktól, míg az interjúim rövidebbek és személyesebb hangnemet ütöttek meg.

II. Szakirodalmi áttekintés

Az alapfokú oktatás az általános iskolával kezdődik. Az általános iskola rengeteg olyan dolgot alapoz meg, amelyek ahhoz segítenek hozzá minket, hogy az életünk során boldogulni tudjunk minden területen. Az első iskolás években sajátítjuk el az általános műveltséget és teszünk szert olyan tapasztalatokra, melyek hozzásegítenek a felnőtt élethez. Engem személy szerint legjobban az általános iskolai könyvtár és az angol nyelv tanítása és népszerűsítése érdekel, mivel úgy gondolom, hogy számos kapcsolat fedezhető fel a két terület között. Fontos megemlíteni a könyvtártudomány nemzetközi jellegét is, illetve kapcsolódását a nemzetközi trendekhez. Az iskolai könyvtár nemzetközi irányelveit az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata tartalmazza (Schultz-Jones, Oberg, 2015). Az egyik kapcsolódó kezdeményezés az Iskolai Könyvtári Világnap volt, ami azóta hónappá formálódott, Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja néven. A Világnap az IASL (International Association of

School Librarianship), azaz az Iskolai Könyvtárosok Nemzetközi Szervezetéhez kapcsolódik. A szervezet elnöke, Blanche Wolls 1999-ben terjesztette fel az ötletet, melyet októberben fogadtak el. 2008 óta a Világnap helyett a Világhónap kifejezést használjuk, mivel egy teljes hónap erről a kezdeményezésről szól (A világnap/nemzetközi hónap története, 2008). Ebben a hónapban a fókusz tehát az iskolai könyvtárakra szegeződik. Az októberi hónap célja tehát a sokszínűség kiemelése, melyet különböző iskolai könyvtári programokkal lehet elérni (A világhónap célja, 2008). Hat szempont szerint jártam körbe a témához kapcsolódó elméleti hátteret. Olvastam az olvasás hatásáról, a diákok nyelvtanulási motivációjáról és céljairól, a különböző angol nyelvi szintekről, az angol nyelvhez hozzájáruló módszerek és eszközök világáról, az iskolai könyvtári környezetről és állományról, valamint az iskolai könyvtárban szervezhető idegen nyelvhez kapcsolódó lehetséges programokról.

1. Az olvasás hatása az egyénre és a nyelvre (magyar nyelven, angol nyelven)

Elsősorban, az olvasás fontosságát érdemes megvizsgálni abból a szempontból, hogy milyen hatással van a diákok tanulására, nyelvtanulására, vagy esetleg a motivációjára. Mind a magyar nyelven való olvasás, mind az angol nyelven történő olvasás más és más eredményeket hozhat. Az olvasás egyrészt az írott szövegek megértése, amely dekódolással történik, másrészt viszont az olvasás iránti elköteleződést és igényt is magába foglalja. Kezdő lépésként, fontos megemlíteni a diákok olvasáshoz fűződő viszonyát, illetve az olvasóvá nevelés fogalmát is. Az világossá vált, hogy az olvasóvá nevelés nem az iskola megkezdésével kezdődik el, hanem annál jóval korábban. Az otthonról hozott családi minták, illetve az óvodában tapasztalt olvasással kapcsolatos élmények mind meghatározzák az olvasóvá nevelés pozitív vagy negatív kimenetelét. A kisgyermekkorban megtapasztalt olvasással kapcsolatos élmények befolyásolják a nyelvi fejlődést, a motivációt a későbbi önálló olvasásra, esetleg a betű-hang kapcsolat megértését is. Továbbá, az iskolában szerzett első tapasztalatok nagyon nagy erővel befolyásolják a pozitív vagy negatív attitűd kialakulását az olvasás iránt. Példaként említve, ha egy gyereknek jobban megy a hangos olvasás és magabiztosan olvassa egybe a betűket, akkor örömmel fogja ezt a tevékenységet végezni a továbbiakban is. Ezzel ellentétben, ha a diák nagyon nehezen olvas és nem biztos magában, illetve kudarcélményeket gyűjt a témával kapcsolatban, akkor negatívan fog hozzáállni az olvasáshoz (Józsa, 2014). A témához kapcsolódik a „family literacy” angol kifejezés is, azaz a családi írás- és olvasásfejlesztés. Az angol kifejezést először az 1900-as évek második felében kezdték el használni. A kifejezést a családi írás- és olvasásfejlesztési programokra vonatkozóan kezdték el használni, melyek a 80-as évek közepén terjedtek el az Amerikai Egyesült Államokban. De mire is kell gondolni, amikor ilyen jellegű programokról beszélünk? Ezek a programok két különálló hagyományból

alakultak ki. Az egyik egy fejlesztési program volt, melyet azoknak a felnőtteknek találtak ki, akik nem rendelkeztek átlagos írási és olvasási képességekkel. A másik kezdeményezés pedig a szülők és gyerekek közös olvasási programjainak az elterjesztése. 1994-ben indult egy kezdeményezés „Családi írás- és olvasásfejlesztési demonstrációs program” néven. Ezeknek a programoknak a célcsoportjába olyan családok tartoztak, melyekben 3-6 éves gyermekek és átlag alatti olvasási és írási készséggel rendelkező szülők tartoztak. A program céljai magába foglalták a szülők képességeinek a javítását, a gyerekek nyelvi és írásfejlődését, illetve a szülők támogatóképességének a növelését gyermekeik iránt. Összességében az is elmondható, hogy „family literacy” nem minden országban ugyanolyan arányban jelenik meg, a brit programok a legerősebbek és leginspirálóbbak más országok programötlei felé (Brooks, 2010).

Az olvasás egy olyan folyamat, amely sokkal többet kínál az egyén számára, mint önmagában egy tantárgy tanulása. Olvasni nem csak azért szoktunk, mert kötelező vagy elvárják az iskolában, hanem akár a saját magunk szórakoztatása céljából is. Az olvasás a kognitív képességek fejlesztésén kívül arra is képes, hogy más világokba repítse el az olvasót, s érzelmi többletet kínál. Az önállósodás, illetve a szociális szerepek tágabb megértése az olvasás pozitív hatása. Még egy kiemelhető szempont az olvasás célja, azaz, hogy kedvtelésből vagy valamiféle kötelezettségből olvas valaki. Kutatások kimutatták, hogy mind a fiúk, mind a lányok esetében, a saját maguk szórakoztatása miatti olvasás pozitív attitűdöt von maga után, míg a tanulási céllal történő olvasás inkább negatív (Joó, 2012).

Feld-Knapp Ilona és Perge Gabriella (2019) írása alapján, az olvasásnak igen nagy szerepe van az idegennyelv-oktatásban. Már az 1970-es években is foglalkoztak a tanulásban résztvevők nyelvi cselekvőképességének a fejlesztésével. Először erre a célra rövid dialógusokat használtak, melyeknek köze volt a mindennapi élethez és szokásokhoz, így nem volt olyan nagy lehetőség a fejlődésre általuk. Később kiderült, hogy a képességek inkább az autentikus szövegek feldolgozásával és olvasásával fejlődnek a megfelelő mértékben. Az autentikus szövegek jellemzője, hogy nincsenek leegyszerűsítve és a valóságban is előforduló, tehát természetes szövegek. Az 1990-es évektől kezdve a különböző fikcionális és irodalmi szövegek is kiemelt helyet kaptak az idegennyelv –oktatás berkein belül (Feld-Knapp és Perge, 2019).

Az extenzív és intenzív olvasás közötti különbséget érdemes tisztázni a nyelvoktatás szempontjából. Az extenzív olvasás az nem a tökéletes, és szóról szóra történő olvasásértésre koncentrál, így az olvasók képesek figyelni az idegen nyelv előfordulására. Az extenzív olvasásnak több formája létezik, melyek közül érdemes kiemelni az élményszerű, más néven szabad olvasást. Tanórai kereteken belül ez azt jelenti, hogy a diákok választhatják ki, hogy mit szeretnének olvasni, de maga az olvasás az kötelező. Az olvasás során szerzett élményeiket is

megvitathatják egymással, viszont itt nem a szöveg pontos értésének az ellenőrzése a cél, hanem az olvasott rész összefoglalása. Ez a módszer kiemelt jelentőséggel bír az idegen nyelv, azon belül is akár az angol nyelv tanulása során. Itt a fő motiváló erő a diákok szemében az, hogy ők választhatják ki, hogy mit olvasnak. A szabad választás által lesz élményszerű és kötöttségek nélküli az olvasás. A módszer pozitív hatásai közé sorolható a kényszer nélkülség, illetve a gátlás és a szorongás hiánya. A szorongás akkor jelenhet meg a diákokban idegen nyelven való olvasás során, ha nagyon erősen kell koncentrálniuk az idegen szavak jelentésére vagy a különböző nyelvtani szerkezetek összetételére. Attól függetlenül, hogy az élményszerű olvasás szabadabb és nem olyan szigorú körülményekhez kötött, az olvasók idegen nyelvi szókincse, szövegalkotási képessége vagy helyesírási kompetenciája is fejlődik. Összességében ez a fajta olvasásmód inkább az érzelmekre hat, így fejlesztve a magabiztosságot és növelve a motivációt (Feld-Knapp és Perge, 2019).

Végül, de nem utolsó sorban érdemes itt megemlíteni az iskolán kívüli tevékenységek diákokra, illetve a diákok teljesítményére jellemző hatását. Józsa Krisztián és Imre Ildikó Andrea (2013) kutatása szerint, néhány diák jobb teljesítményt mutatott egy-egy angol tesztet vagy számonkérést illetően. De mi lehetett ennek a javulásnak az oka? Azok a diákok, akik az iskolán kívül foglalkoztak az angol nyelven való olvasással, angol nyelvű vagy feliratú filmek nézésével, zene-hallgatással, esetleg angol nyelven folytatott társalgással, azok jobb eredményeket értek el az idegen nyelvi tesztek írása során. Ezekkel az eredményekkel rámutattak arra, hogy a különböző szórakoztató lehetőségek, mint a könyvolvasás, filmnézés vagy zenehallgatás, bevonható lehetne a tanítás folyamatába (Józsa és Imre, 2013).

Az olvasás fontossága tehát egy olyan terület mind az anyanyelvünk, mind az idegen nyelvi képességeink fejlődése szempontjából, amelyet érdemes vizsgálni minden korosztályban. A Gödöllői Városi Könyvtárban megvalósított Bookstart program 2016-ban indult és 4 évig tartott. A program lényege az volt, hogy megismerjék egy kiválasztott osztálynak az olvasási szokásait és olvasási kedvét, illetve a közben létrejövő változásokat. A program egy könyvajándékozási kezdeményezést is elindított, amely nagy sikereket ért el. Az első elnevezés a *Bookstart Baby*, amely az egy éves kor előtti korosztály számára ajánlott. A babák daloskönyveket, újjábokat és a formákkal, színekkel tarkított kemény borítású könyveket kapnak. A következő szint a *Bookstart Treasure*, amely a 3-4 éves korosztály számára elérhető, természetesen az életkorukhoz illő történetekkel, olvasmányokkal. A két alapsomag folytatása a *School Library Pack*, melynek keretein belül már az iskolába járó diákok kapnak könyveket ingyen. A projekt pozitív kimenetellel zárult, ugyanis a program kifejezetten gyermekközpontú és az olvasóvá nevelést elősegítő kezdeményezés (Győri, Maszlag-Lénárt és Tóth, 2020).

A program keretein belül fejlődött az olvasási hozzáállás, viszont nem kifejezetten az angol nyelven való olvasás. A Bookstart egy angolszász eredetű kezdeményezés, amely Londonból indult 1992-ben. Egy jótékonyági szervezet, melynek neve BookTrust, végzett egy kísérletet ekkor. Csecsemők bevonásával működött a projekt, ugyanis azt vizsgálták, hogy a korai olvasás milyen hatással lesz a gyerekek első iskolás éveire. Az angliai önkormányzat 1999-ben csatlakozott ehhez a projekthez, ami 2000-re akkora sikereket ért el, hogy világszintű könyvajándékozási program lett belőle (Győri, Maszlag-Lénárt és Tóth, 2020).

2. A diákok nyelvtanulási motivációja/célja

Dolgozatom az angol nyelvet, mint elsajátítandó idegen nyelvet emeli ki a könyvtárpedagógia mellett. A diákok motivációja és célja nélkülözhetetlen elemei a nyelvtanulás témakörének. Csizér Kata (2003) szerint az idegen nyelv, azon belül is persze az angol nyelv tanulása az egyik kulcskompetencia az oktatás területén. Csizér Kata (2003) kutatásából kiderül, hogy a diákok sokszor saját maguk választják ezt a nyelvet, érdeklődésből. Fontos kiemelni a diákok célját a nyelvtanulást illetően. Itt szignifikáns különbséget találhatunk a fiúk és a lányok között. A lányok céljai között nagyobb mértékben jelenik meg a továbbtanulás vagy a nyelvvizsga gondolata, míg a fiúknál inkább a szórakozás, valamint a szülői befolyás játszik nagyobb szerepet (Csizér, 2003).

Hardi Judit (2004) kutatása alapján, a diákok nyelvtanulási motivációit három részre lehet osztani. A három szempont magába foglalja az osztálytermi okokat, a külső okokat és a pragmatikus okokat. Az osztálytermi okok között az ott szerzett befolyások álltak, a külső okok mögött főként a család és a barátok hatása állt, míg a pragmatikus okok arról szóltak, hogy mennyire hasznos az egyén számára az idegen nyelv tanulása. A tantermi élmény magába foglalhatja a diákok attitűdjét a nyelv iránt, de itt ez főként más nyelv összehasonlításával áll összefüggésben. Például, ha egy tanulónak jobban tetszik az angol nyelv, mint a német, akkor több kedve lesz arra, hogy angolul tanuljon. A család igen nagy szerepet játszik a nyelvtanulásban. A szülők nyelvi szintje, befolyása mind hatással van a gyermek motivációira. A családon kívül viszont a barátok szerepe is meghatározó. További példákat említve, az ország szeretete, vagy akár egy kedvenc angol nyelvű színész, énekesnő csodálata is okozhat pozitív változásokat a motiváció kérdésében. Pontosabban, lehet, hogy egy diák azért szeretne angolul tanulni, hogy tágabb ismeretekre tehessen szert egy-egy külföldi színész kapcsán. Ezeken felül, ha egy diák külföldön képzeletben el magát, fontosnak tartja azt, hogy beszéljen egy világnyelvet, előretekint a továbbtanulására, vagy esetleg érdekli a modern technika nyelve, akkor már pragmatikus okokról beszélhetünk (Hardi, 2004).

A nyelvtanulás és az ahhoz köthető motiváció igen tág kérdéskört fed le. A külső, azaz extrinzik motivációs okok mellett ugyanúgy kiemelkedő szerepet játszanak az egyén belső motivációs tényezői. A belső, más néven intrinzik motiváció kapcsolatban áll az énképpel és az egyén belső késztetéseivel. Szóba kerül a kíváncsiság kérdése és a nyelvtanulás folyamán szerzett öröm is, ugyanis ezek mind a belső motivációt gazdagítják. Legfőbb jellemzője ennek a fajta motivációnak az, hogy a diák magában a folyamatban leli örömét, nem pedig valamilyen célt akar elérni a nyelvtanulás során (Józsa, 2002).

Fontos megjegyezni, hogy az iskolában, azon belül is a tanórán történő nyelvtanulás csak egy része a nyelv elsajátításának. Érdeemes néha az oktatás keretein kívül is gondolkozni, mivel ez a gondolkodásmód tágítja a nyelvtanuláshoz szükséges ismereteinket. Sokszor egy-egy éles helyzet ugyanolyan mértékű, ha nem nagyobb fejlődési lehetőséggel szolgálhat a számunkra, mint egy tanórai nyelvi feladat. Például a külföldre utazás és az, hogy megértessük magunkat a célnyelven, igen sokat hozzátehet a már meglévő nyelvtudásunkhoz. Kutatók már a XX. század vége felé is megállapították, hogy az iskolán kívüli motivált nyelvhasználat nagyon nagymértékű pozitív változásokat okozhat a nyelvhasználatunkban (Fajt és Bánhegyi, 2023). Mindenképpen fontos megvizsgálni a motiválás fontosságát. A fő lépés a motiválás elősegítésének a fontossága. Milyen módszereket alkalmazhatunk a motiváció fenntartására? A széles nyelvi kínálat hozzásegítheti a tanulókat ahhoz, hogy olyan nyelvet válasszanak, amely ideális a számukra. Néhány diáknak arra van szüksége, hogy a sikerorientáltság érzését ébresszék fel benne. A nyelvvizsga szerepének a kiemelése sokakban pozitív, ösztönző hatást kelt, ugyanis egy nyelvvizsga megszerzése a siker egyik formáját jelenti. További motiválási módszer lehet még az osztályterem környezetének a pozitív és tanulást segítő kialakítása, a pozitív nyelvtanulási élmények megszerzésének az elősegítése, valamint a nyelvhasználat fontosságának a népszerűsítése. Ezek a tényezők hozzájárulhatnak a hosszú távú nyelvi fejlődéshez és az önálló nyelvtanulás elsajátításához egyaránt (Fajt és Bánhegyi, 2023).

3. Angol nyelvi szintek

A Nyelviskolák Szakmai Egyesületének (2020) a leírása alapján, a nyelvtanulás különböző nyelvi szinteken valósul meg, melyek igen részletes jellemzőkkel bírnak. Hat nyelvi szintet és öt készséget különböztethetünk meg a Közös Európai Referenciakeret (KER) nyelvi szintjei alapján. Az öt készség magába foglalja a hallást, az olvasást, a társalgást, a folyamatos beszédet és az írást. Az első az abszolút kezdő vagy más néven újrakezdő nevezetű A1-es nyelvi szint. Az egyén az általa ismert szavakat képes megérteni, az egyszerű tájékoztató jellegű feliratokat felismeri, lassabb beszédtempóval képes az alapszükségleteinek a kifejtésére, illetve rövid,

nagyon egyszerű szövegeket is meg tud írni. A következő szint az A2-es szint, más néven alapozó szint. A legfontosabb jellemzői közé sorolható a hallott szöveg lényegének megértése, személyes élettérrel kapcsolatos információk meghallása, rövid szövegek olvasása és nyilvánvaló információk észrevétele, egyszerű kommunikáció és a mindennapi párbeszéd részleges megértése, valamint rövid levelek írása. A KER szintjei alapján, középhaladó vagy alapfokú szintnek nevezzük a B1-es szintet. Az alapfokú szinten lévő személy képes megérteni a mindennapi beszéd jól ismert témáit, el tud olvasni hétköznapi vagy szaknyelvi szövegeket, képes a számára ismert társalgásokba bekapcsolódni, de akár egy rövid és egyszerű elemekből álló magánlevelet is meg tud írni. A negyedik szint a B2-es szint, azaz a haladó vagy középfokú szint. A B2-es szintű nyelvhasználó megérti a hosszabb előadásokat, esetleg az aktuális tv-ben szereplő híreket is. Olvasási készségei szempontjából el tud olvasni jelenkori problémákkal foglalkozó cikkeket, vagy akár már a kortárs irodalmi próza szövegeit is. A B2-es nyelvi felhasználó képes aktívan és folyékonyan részt venni a különböző ismert témákról folyó beszélgetésekben. Többek között a részletes és világos jellemzések se állnak tőle messze. Elolvassa a bonyolultabb és kissé elvontabb szövegeket is. Az esszé megírására is képes a nyelvhasználó, valamint itt már megjelenik az érvelés fontossága is. A C1-es nyelvi szintet más néven felsőfokú szintnek nevezik. A felsőfokú nyelvhasználó a nem egyértelmű, hosszabb beszélgetéseket is képes megérteni. Az olvasáskészség szempontjából érdemes kiemelni azt, hogy a nyelvhasználó már képes felismerni a stílusbeli eltéréseket egy-egy bonyolult szöveg kapcsán. Azonnal képes véleménye kifejtésére és mások hozzászólásainak a reagálására. Az általa írt hosszabb szövegek világosak, jól megszerkesztettek és stílus hűek. Az utolsó KER szint az az anyanyelvi szint, más néven a C2. Anyanyelvi sebességű szövegeket is megért a felhasználó, valamint az élőben hallott kiejtés sem jelent gondot a számára. Bármilyen nyelvezetű szöveget el tud olvasni, mint például a szakmai cikkeket. A kommunikáció szempontjából érdemes kiemelni azt, hogy a nyelvhasználó bármilyen beszélgetésben részt tud venni és ismeri a különböző nyelvi fordulatokat vagy kifejezéseket. Logikai felépítése beszédben és írásban szinte hibátlan. Az írással kapcsolatos készségei magába foglalják a világos, megfelelő stílusú szövegeket, összefoglalókat vagy értékeléseket is (Nyelviskolák Szakmai Egyesülete, 2012).

[4. Módszerek/Eszközök, melyek hozzájárulnak a nyelvtanuláshoz](#)

A nyelvtanítás nagyon sokszínű és kihívást jelentő feladat. Ez azt jelenti, hogy többféle módszer alkalmazására is szükség van, ha egy tanár sikereket akar elérni a diákok nyelvhasználatát és nyelvtudását illetően. A nyelvhasználatot szociális szempontból is meg kell vizsgálni, ugyanis a nyelv változik, annak következtében, hogy a környezet is változik körülötte. Továbbá,

Demeter Éva (1991) szerint az is elmondható, hogy, ha a társadalom és a kultúra fejlődik, akkor az a nyelv fejlődését vonja maga után. A magas szintű fejlődés miatt a tanítandó nyelvi normák is kiszélesednek, ami a nyelvpedagógia egyik fontos kihívása. Felmerül a kérdés, hogy mivel lehetne fejleszteni a nyelv tanítását ebben a folyamatosan változó környezetben. A nyelvpedagógia folyamatos vizsgálata következtében egyre több az új módszer és az új nyelvtanítási koncepció. Az egyik eredményes tanítási módszer az autentikus anyagok használata. Ezeknek az anyagoknak a használata során a tanuló a valódi nyelvhasználattal találkozik, melyek lehetnek természetes szövegek vagy más egyéb autentikus források. De, hogyan jelenik meg ennek a koncepciónak a használata a tanórán? Az angol, és egyéb idegen nyelvek tanítása során fontos a kommunikáció fejlesztése és az órai tanulást segítő kommunikatív helyzetek megteremtése. Az autentikus anyagok, azaz újságcikkek, térképek, hirdetések vagy a mindennapi életből vett szövegek, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákok magabiztosabban és választékosabban tudják használni a nyelvet a kommunikáció során (Demeter, 1991).

Egy másik izgalommal teli oktatási-nevelési eszköz a papírszínház. Ebben a eszközben megjelenik a színház, az irodalom és a képzőművészet is, azaz elmondható, hogy vizuális, auditív és kinetikus élményeket egyaránt nyújt. A papírszínház már az 1800-as évek második felétől is elterjedt szórakozási lehetőséget jelentett az emberek számára, tehát már elég régóta jelen van az oktatás világában. Ez az eszköz megjeleníti az irodalmi és a színházi légkört egyaránt, így a tanulóknak nem egy hagyományos tanórában van részük (Tabi, 2021).

További ötleteket szem előtt tartva, Bondor Erika (2021) írása alapján, a Kis KTE könyvsorozat óriási értéket képvisel a könyvtárostanárok között. A könyvtárostánári szakmát nagyban megkönnyítik az ötletek, jó gyakorlatok, melyek ezekben a könyvekben találhatók (Bondor, 2021). Az iskolai könyvtári projektek és programok megvalósításához is szükség van a megfelelő szintű információs műveltségre. A Kis KTE könyvek 4. kötete 10 könyvtári projektet mutat be, melyek fejlesztik a tanulók tudását, információs műveltségét, illetve könyvtárhasználóvá neveli a legtöbbjüket. Dömsödy Andrea (2011) szerint, a megvalósítók is fejlődnek a projektek révén, így rengeteg pozitív hatást fedezhetünk fel bennük. A már megvalósított projektek különböző tantárgyakhoz és témakörökhöz kapcsolódnak, így felkeltette az érdeklődésem, hogy milyen projektet lehetne megvalósítani, amelynek köze lehet az angol nyelvhez, valamint a kultúrához. A legtöbb könyvtári projektet meg lehet valósítani angolul, de akár más idegen nyelven is (Dömsödy, 2011).

Az előbb említett projektmegvalósítások elolvasása után találkoztam a Kis KTE Könyvek 9. részével, amely egy könyvtárhasználati ötlettár játékos feladatokkal. Ebben a kötetben számos

olyan példát találtam, melyek az idegen nyelv, azon belül is az angol nyelv, népszerűsítésével foglalkoznak. Az angol nyelvben a szókincsfejlesztés az egyik legfontosabb tényező ahhoz, hogy egy diák minél jobban el tudja sajátítani a nyelvet. Kürtösi Zsoltné (2017) szerint a szókereső egy nagyszerű játék ráhangolódás és szókincsfejlesztés céljából, melyet az angol nyelvbe, mint tantárgyba lehet beépíteni. A szókincsfejlesztéssel együtt viszont a fogalmi gondolkodás fejlesztése is kiemelkedő szerepet játszik az angol órákon, melyet például fő fogalom alárendeléssel lehet elvégezni. További lényeges fejlesztendő terület az előzetes tudás előhívása és a koncentrációfejlesztés. Horváth Erzsébet (2017) szerint, a betűcsata az egyik legjobb módszer erre a célra. A vezető hangosan kimond egy betűt és az előre elrendezett pároknak rá kell vágni az adott betű előtt vagy után következőt minél gyorsabban. Végül, de nem utolsó sorban Cs. Bogyó Katalin (2017) ismertet egy játékot, amely a memóriát és a szövegértést fejleszti. A játék témája már közvetlenül kapcsolódik az angol nyelvhez, ugyanis az amerikai kultúrával, azon belül is az Amerikai Egyesült Államok témakörével foglalkozik (Cs. Bogyó és Dömsödy, 2017).

5. Az iskolai könyvtár környezete és állománya

A könyvtár környezetéhez és tereihez kapcsolódik a különböző szempontok szerinti csoportosítás. Tóth Viktória (2020) szerint, 6 fő szempont létezik a könyvtárak elkülönítésére. A könyvtárak elkülönülhetnek egymástól feladatok alapján, hozzáférhetőség alapján, terület szerint, elektronizáció szintje szerint, gyűjtemény mérete alapján, illetve fenntartó alapján. Dolgozatom témájához a feladatok szerinti csoportosítás illik a legjobban. Feladatok alapján történő csoportosítás szerint tehát találkozhatunk nemzeti könyvtárral, szakkönyvtárral, felsőoktatási könyvtárral, közkönyvtárral, illetve iskolai könyvtárral is. Az iskolai könyvtár kiemelkedő jellemzője, hogy a diákok, a pedagógusok, az iskolában dolgozók és néha az egyetemi hallgatók számára is biztosít dokumentumokat (Tóth, 2020).

A Kis KTE Könyvek könyvsorozat 5. része alapján az iskolai könyvtárakat is több részre oszthatjuk. Cs. Bogyó Katalin, Dán Krisztina és Dömsödy Andrea (2012) szerint, ez a besorolás több tényezőtől függhet, úgy, mint az iskola típusától, a könyvtár gyűjteményétől, szolgáltatásaitól vagy akár a használói körétől is. A gyakorlóiskolai könyvtárak legfontosabb ismérve, hogy a diákokon, tanárokon, iskolában dolgozókon kívül a pedagógusképzésben résztvevő hallgatók is használhatják a könyvtárat (Cs. Bogyó, Dán és Dömsödy, 2012). Egy iskolai könyvtárnak igazán szerteágazó feladatai vannak. Juhászné Belle Zsuzsanna (2015) öt alapfeladatot különböztet meg ebben a témában, mint például a gyűjteményfejlesztés, tájékoztatás, tanóra tartás, helyben használat vagy a kölcsönzés (Belle, 2015).

A gyűjtőköri szabályzat értelmében egy iskolai könyvtárnak olyan dokumentumokat kell tartalmaznia, melyek kielégítik az intézményben tanuló és dolgozó személyek igényeit és érdeklődését. A könyvtári állomány ezek alapján olyan dokumentumokat tartalmaz, melyek illeszkednek a használók nyelvi, etikai, nemzeti és kulturális hovatartozásához (Schultz-Jones és Oberg, 2015).

Dolgozatom témája az angol nyelv népszerűsítésére és használatára világít rá az általános iskolai könyvtári környezetben, így az állomány tartalma igen fontos tényező. Én személy szerint, az idegen nyelvű, azon belül is az angol nyelvű dokumentumok iránt érdeklődök ebben a témában. További fontos kérdés az angol óra helyszíne a tanulás hatékonysága szempontjából. Csizér Kata (2003) szerint, az esetek nagyobb részében az angol órákat a diákok saját termében tartják, amely sokkal kedvezőbb számukra, mint a tanárnak. Itt adódhat az a probléma, hogy az angol tanárok nem minden esetben rendelkeznek saját tanteremmel. Ennek híján a különböző szemléltető eszközöket, például térképeket, szótárakat, neki kell biztosítani teremről teremre. Itt kerül elő a könyvtár tere, mint tanulási helyszín, ugyanis ott adottak a kiegészítő eszközök és a környezet is alkalmas a tanulásra. Ebből a szempontból lehetne tehát a könyvtár egy mindenki számára pozitív alternatíva (Csizér, 2003).

A hagyományos „offline” működő könyvtári környezet mellett egyre nagyobb teret kap a könyvtárakban működtethető modern, informatikai eszközök tárháza is. Fontos modernizálni, illetve digitalizálni az egyes szolgáltatásokat, mivel a hatalmas technikai fejlődésnek köszönhetően egy könyvtár csak így tud a kornak megfelelően működni. De milyen digitális eszközök és modern szolgáltatások lendíthetnek fel egy könyvtárat? Például egy felsőoktatási könyvtárban, a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtárában vagy egy közkönyvtárban, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárában már rendelkeznek ilyen modern eszközökkel és újításokkal. Többfajta eszköz és szolgáltatás működik ezekben a könyvtárakban, mint például a tájékoztató képernyők, a helyhez kötött, online tájékoztatás vagy a virtuális asszisztensek. Néhány könyvtárban már a QR kódos módszert is alkalmazzák, amely új lehetőségeket nyit meg az olvasók felé a tájékozódás szempontjából. Elmondható tehát, hogy az IKT eszközök és modern szolgáltatások hozzájárulnak a befogadó és pozitív könyvtári környezet létrejöttéhez (Garamvölgyi, 2017). Az iskolai tanítási gyakorlataim során tapasztaltam néhány modern digitális környezetet. Az SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola pedagógiai programja alapján az általános iskolában található könyvtári tér rendelkezik számítógépekkel, melyek hozzájárulnak a fejlődés fenntartásához. A technika kiépítése fontos egy iskolában, így ez itt is megjelent. Minden terem rendelkezik projektorral, számítógéppel és interaktív táblával. A gyakorlatok során ezek használata elengedhetetlen volt. Ezeken kívül

találhatunk televíziót vagy video lejátszót is a termekben, valamint egyéb technikai eszközöket, melyek segítik az oktatást (SZTE Gyakorló, 2023).

6. Az iskolai könyvtári programok, melyek kapcsolódnak a nyelvhez

Az általános iskolai könyvtár nem csak a tanulás és a tanteremben megvalósítható foglalkozások színtere lehet. Különféle programok is megvalósulhatnak akár az iskolához köthetően, akár iskolán kívüli tevékenységek szempontjából. Sonia Contreras és Cristina Sanchez (2019) cikke alapján különféle könyvtári programokra van lehetőség, melyek az angol nyelvvel is összekapcsolhatók. Két fő programot emelnék ki a cikkből, amelyekről úgy gondolom, hogy egy magyar általános iskolai könyvtárban is megvalósíthatóak lennének. Az első ilyen program az olvasóköri, ahol a szokványos magyar nyelvű olvasás és megbeszélés helyett, most angol nyelven folyik a program. Ez az ötlet ugyanúgy lehetséges lenne angol nyelvű regényekkel, mint a magyar nyelvűekkel. Itt a fő cél az idegen nyelven való olvasásnépszerűsítés. A diákok, tanárok, valamint a könyvtárostánár olyan nehézségi szintet és témát választanak, amelyek megfelelnek az igényeiknek, ezzel támogatva a későbbi olvasási szokásaikat. A másik program, amely angol nyelven is megvalósítható, az az idegen nyelven folyó történetmesélés hallgatása. A program lényege, hogy a gyerekek hallgassák a történetet, amit angol nyelven olvasnak fel nekik. Ehhez az angol tanárok bevonására is szükség lehet (Contreras és Sanchez, 2019).

Összességében úgy gondolom, hogy az általános iskolai könyvtár igen fontos szerepet játszik a diákok életében, valamint a tanulási motivációjukban is. Az angol nyelv tanítása, tanulása és népszerűsítése pedig jól beleillik a könyvtári légkörbe, akár tanulásról, tanításról, programokról, a könyvtár állományáról vagy egyéb oktatással kapcsolatos tevékenységről legyen is szó.

Az iskolai könyvtárakban számos angol eredetű ünnep megünneplésére van lehetőség, mint például a Halloween-ra. A legkeresettebb foglalkozások általában meseolvasással és játékos feladatok népszerűsítésével foglalkoznak a téma kapcsán. A Halloween-i könyvajánló igen elterjedt ebben az időszakban, ugyanis sok gyerek érdeklődik az ijesztő és hátborzongató témájú könyvek iránt. A következő programlehetőség a kézművességgel foglalkozó ötleteket népszerűsíti. A Halloween-i dekorációs ötletek vagy a kreatív tökdíszítés sok látogatót vonz be a könyvtárba, úgy ahogy a jelmezes programok is. További érdekes elfoglaltságok is megvalósultak már a könyvtárakban, akárcsak a különböző éjszakai séták, nyomozások, ijesztő kvízek, illetve a hátborzongató történetmesélések is. Ezek a programok most a Halloween témakörének a népszerűsítésével foglalkoztak, de egyéb izgalmas tevékenységeknek is a befogadó helye lehet egy könyvtár (Halloween a könyvtárban, 2020).

A Halloween-en kívül igen elterjedt a szerelmesek ünnepe is, azaz a Valentin nap. Ez a jeles nap Angliából indult és egyre elterjedtebb Magyarország berkein belül is. Az ünnep legfőképpen a párokra vonatkozik, akik minden évben február 14-én megünnepelhetik szerelmüket. A szerelem és házasság mellett, a Valentin-nap sokszor a család és a barátok körében is elterjedt hagyomány. Érdekes arról is szót ejteni, hogy ezt a napot a könyvtárak is fontosnak tartják, így számos program eköré az ünnep köré szerveződik évről évre. Néhány Valentin-napi kezdeményezést fontos megemlíteni, ugyanis ezek közvetlenül vagy akár közvetetten, de hozzájárulnak az angol nyelv könyvtárban való népszerűsítéséhez. Némelyik közkönyvtárban a párok fél áron tudnak beiratkozni a könyvtárba ezen a jeles napon, vagy kisebb ajándékokban is részesülhetnek. A különböző olvasóköri és könyvklubok is előszeretettel beszélnek ki a szerelem témáját, melyet akár idegen nyelven is meg lehetne valósítani. Többek között, igen kedvelt program lehet a könyves vakrandi is. Az esemény lényege, hogy az érdeklődők előre becsomagolt könyvekből választhatnak kedvükre, viszont a könyvek címét nem tudják, ezért használatos a vakrandi kifejezés (Somogyi-könyvtár, 2024).

III. A kutatás módszertana

Kutatásom során használtam a kvalitatív és kvantitatív módszereket egyaránt, azaz az interjút és a kérdőívet. Összesen négy interjút készítettem és egy kérdőívet a témával kapcsolatban. Úgy gondoltam, hogy mind a két módszer alkalmazása során több nézőponttal találkozhatok. Az SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskolában és az SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolában készítettem el az interjúkat és a kérdőívet is. Az interjúk során egy könyvtárostanárral és egy angoltanárral beszélgettem mind a két iskolában. A könyvtárostanároknak és az angoltanároknak is 12 kérdést tettem fel. Úgy gondolom, hogy a kérdések sokszínűek és lényegre törőek voltak, megpróbáltam a kérdéskör minden aspektusát körbe járni. Fontos hozzátenni, hogy az általános iskolai könyvtárosokat kérdeztem meg, illetve olyan angoltanárokat, akik általános iskolás osztályokban tanítanak. Mind a négy pedagógus nő volt. Az interjúk elkészítése után a kérdőívvel foglalkoztam, amely egy kvantitatív módszer. A kérdőívet a Google Forms segítségével készítettem el, mivel így online tudtam kitölteni az alanyokkal. Nyitott és zárt kérdéseket is használtam a kérdőívben, miszerint volt benne feleletválasztós, jelölőnégyzetes, rövid válaszos és bekezdés fajtájú kérdés is. A feleletválasztós kérdéseknél egy, a jelölőnégyzetesnél több válasz volt lehetséges, a rövid válasznál egy rövid mondat volt a cél, illetve a bekezdésnél tudtak írni egy rövid szöveget nekem a kitöltők. 11 feleletválasztós, 4 jelölőnégyzetes, 1 rövid válaszos és 1 bekezdéses kérdés volt a kérdőívemben. A felső tagozatos korosztályt céloztam meg, így 5., 6., 7. és 8. osztályokból is

voltak kitöltőim. A kérdőív anonim volt. A kérdések tartalmát illetően, az alap információk mellett rákérdeztem az angol nyelvvel kapcsolatos tudásukra, például, hogy mióta tanulják, milyen szinten vannak vagy mi a céljuk a nyelvvel. Ezek után rátértem az angolul való olvasás kérdésére, például a műfajra vagy az olvasás gyakoriságára. Végül az iskolai könyvtárral kapcsolatos kérdések jöttek, melyekre igen érdekes válaszokat kaptam. Az általam választott két iskola nevét nem tüntettem fel az elemzések során, hanem a „Holdfény Iskola” és a Napfény Iskola” megnevezéseket használtam.

IV. Interjúk

A kutatásom során 4 interjút készítettem. Az adatokat a „Napfény Iskolában” és a „Holdfény Iskolában” gyűjtöttem össze, melyek jellegüket tekintve gyakorlóiskolák. Mind a két iskolában egy angol tanárnak és egy könyvtárostánárnak tettem fel a kérdéseimet, így tágabb betekintést kaphattam a gyakorlóiskolában dolgozó tanárok tapasztalataiba. Mindenképpen a gyakorlóiskolákban szerettem volna megcsinálni az interjút, mivel a több féléves egyetemi gyakorlatok során megismertem néhány olyan pedagógust, akikhez szívesen fordultam ezzel a pár izgalmas kérdéssel. Az interjút egyesével írtam le, majd összehasonlítottam a két iskolában előforduló helyzeteket. A könyvtárostánároknak és az angoltanároknak is 12-12 kérdést írtam össze, melyekre részletesen és érdekes gondolatokkal válaszoltak.

1. interjú

Az első interjúalanyom egy könyvtárostánár volt. Először is felmértem a helyzetet a tanárnő angoltudásával kapcsolatban, valamint arra is kíváncsi voltam, hogy milyen kapcsolatot ápol az angoltanárral. A tanárnő úgy nyilatkozott, hogy angoltudása alapszintű és egy kicsit döcögős, ugyanis az általános iskolás tapasztalatai nem biztosítottak számára megfelelő alapot. Azt is említette, hogy alapvetően nem tanulja könnyen a nyelvet és nem is igazán használja rendszeresen, ami még inkább megnehezíti ezt a folyamatot. Az angolos tanárokkal nincsen kiemelkedő kapcsolata, de jól megértik egymást, ha szükség van az együttműködésre. Kíváncsi voltam arra is, hogy vannak-e külföldi diákok az iskolában, akik esetleg használják az iskolai könyvtárat. Kiderült, hogy minden évben egyre több a külföldről érkezett diák. Kölcsönöznek és rendszeresen töltenek időt a könyvtárban, így az alap angoltudás néha kevés arra, hogy ezekkel a diákokkal teljesen szót értsen a könyvtáros. Véleményem szerint, fontos volt megkérdezni, hogy hogyan támogatja az iskolai könyvtár az angoltanulást és a pedagógusok - azon belül is az angoltanárok - munkáját. A különböző tudásszintekhez igazodó angol nyelvű

könyvek, segédanyagok és szakkönyvek mind segítik a munkát és támogatják az oktatás előrehaladását. Az állomány sokszínűsége is érdekelt idegen nyelvi szempontból. A tanárnő úgy nyilatkozott, hogy az állomány egészéhez viszonyítva nincsen sok angol nyelvű könyv, viszont az a kevés igazodik a különböző tudásszintekhez. Néhány példát említve, vannak szótárak, képes szótárak, kétnyelvű könyvek, mesék, illetve regények is a könyvtárban. Az interjút a kölcsönzéssel folytattuk. Kiderült, hogy az alsó tagozatos korosztály kölcsönzi a legtöbb könyvet, viszont ezek közül a kölcsönzött könyvek ritkán idegen nyelvűek. Az angol nyelvű dokumentumok műfaját illetően a legtöbbször szótárakat, képes szótárakat, többnyelvű képes szótárakat vagy meséket kölcsönöznek a könyvtárat használók. Érdekesség volt számomra, hogy idegen nyelvű regényeket nem igazán kölcsönöznek, hanem inkább megveszik a könyvesboltokban a diákok, annak ellenére, hogy van angol tagozat az iskolában. A különböző könyvtári programok kérdése is foglalkoztatott. A tanárnő azt mondta, hogy nincsen sok angol nyelvhez kapcsolódó program a könyvtárban, viszont angol nyelvterülethez és származáshoz köthető néhány, mint például a Harry Potter nap vagy a Sünök napja. Végül, de nem utolsó sorban fény derült az interjú során arra is, hogy az idegen nyelvű könyvek leltárba vétele nem különbözik a magyar nyelvű könyvektől, illetve nincsen gyarapítási keret, így nem gyarapítják az angol nyelvű könyvállományt.

2. interjú

A második interjút ugyanabban az iskolában csináltam csak ezúttal az egyik angoltanár tapasztalataira voltam kíváncsi. A tanárnő 6. és 7. osztályos diákokat tanít angolra, ahol a diákok főként A1-es nyelvi szinten vannak. Az első és legfontosabb kérdésem a motiváció témakörére tért ki. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen módszerekkel lehet a tanulók érdeklődését fenntartani a nyelvtanulás iránt. A tanárnő legfőképpen a játékok, a digitális tábla, a szórakoztató videók és a különböző történetek által próbálja fenntartani ennek a korosztálynak a motivációját. Az autentikus anyagok használata elmaradhatatlan az idegen nyelv tanítása folyamán, ezért a tanárnő azt mesélte, hogy szeret bevinni az órára különböző cikkeket, melyek a tankönyv témájához kapcsolódnak, külföldi híreket, esetleg történeteket is. Az együttműködés az egyik legfontosabb egy iskolában, így a könyvtárostánárral való kapcsolatáról és magáról a könyvtárhoz fűződő viszonyáról kérdeztem a tanárnőt. Az iskolai könyvtárat kevésbé szokta használni, mivel inkább online anyagokat hív segítségül, ha angoltanításról van szó. A könyvtárostánárral jó kapcsolatban áll, de inkább csak munkakapcsolat van közöttük, ami abban merül ki, hogy egy-egy adott témához szokott könyveket kölcsönözni. A könyvtár állománya is szóba került, amiről kiderült, hogy a tanárnő úgy gondolja, hogy elég kevés és

régi az angol nyelvű könyv a könyvtárban, de azért lehet találni érdekességeket. Fontos volt kitérni a könyvtárban szerveződő esetleges programokra és eseményekre, mert azok mind hozzájárulnak a nyelv népszerűsítéséhez. Elmondta, hogy angolórát nem szokott tartani a könyvtárban, viszont egyéb könyvtári rendezvényeken vett már részt. Versmondó verseny, természet témakörében előforduló angol nyelvű verseny, fordító, illetve nyelvtannal kapcsolatos tanulmányi verseny is szerveződött már a könyvtárban. Különféle angol eredetű programnak is helyet ad általában az iskolai könyvtár, mint például a Halloween buli vagy a Tökfárgató verseny. Tehát eseményekből nincsen hiány. Kérdéssorom második felében az olvasás és a nyelvtanulás közötti kapcsolatot taglaltuk. Kiderült, hogy azok a gyerekek, akik sokat olvasnak, jobb eredményt érnek el az angol dolgozatokban és sokkal magabiztosabbak az olyan helyzetekben, ahol véleményt kell kifejezni egy-egy témával kapcsolatban. Végül a tanárnőt arról kérdeztem, hogy milyen hatással van a gyerekek nyelvtanulási motivációjára az idegen nyelven való olvasás. Véleménye szerint, a legjobban bevált ösztönző módszer az, ha együtt kezdik az olvasást, majd saját érdeklődésüknek megfelelően választanak olvasmányt a diákok, így nem érzik kötelezőnek, ami pozitív hatással lehet a nyelvtanulásra. Ugyanakkor az angol nyelven való olvasás fejleszti a diákok szókincsét és növeli a magabiztos nyelvhasználatukat is, a tanárnő véleménye szerint.

3. interjú

A harmadik interjút a másik iskolában készítettem el és itt is először a könyvtárostanárt kértem meg, hogy ossza meg velem a tapasztalatait. A tanárnő középfokon beszéli az angolt és úgy nyilatkozott, hogy jó kapcsolatot ápol az angolt tanító kollégákkal. Az angol anyanyelvű diákokról kérdeztem a tanárnőt, mert kíváncsi voltam, hogy vannak-e az iskolában és használják-e a könyvtárat. Jelenleg nincsen angol anyanyelvű diák az iskolában, de más nemzetiségű viszont igen. Az iskolai könyvtárat mindenki használja, attól függetlenül, hogy jól tud-e magyarul vagy sem. A könyvtár többféleképpen is támogatja az angoltanulást, ugyanis a könyvtárostanárral foglalkozik az angol nyelvű könyvek beszerzésével. Különlegességgént kiemelném a papírszínházakat, amik szintén megtalálhatóak a könyvtárban, az interjúból kiderült, hogy nem minden könyvtár rendelkezik ilyesmivel. A következő kérdéseim az iskolai könyvtár állományára kérdeztek rá. A tanárnő azt mondta, hogy nagyon sokszínű a könyvtár állománya és jelenleg 294 db angol nyelvű könyv található meg benne, viszont ezen felül más nyelvű dokumentumok is vannak. Azt is érdemes megemlíteni, hogy nem csak könyvek, hanem hangzóanyagok is vannak a könyvtárban. Interjünk során a kölcsönzés kérdéséről is szó esett. Megtudtam, hogy a diákok ugyanúgy szoktak angol nyelvű könyveket is kölcsönözni, mint

magyar nyelvűeket, ami jó jel tekintve, hogy erős az angolul olvasás iránti vágyuk. A műfajt és a jellegét illetően legtöbbször szótárakat, képes szótárakat, regényeket és meséket kölcsönöznek a könyvtárból a gyerekek. Ez azt mutatja, hogy a tanuláson kívül érdekli őket az angol nyelv ismerete és kihívásnak tekintik azt, amikor nem magyarul kell olvasniuk. Fontosnak éreztem megkérdezni azt is, hogy mivel támogatja a legjobban a pedagógusok, főként az angoltanárok munkáját a könyvtár. A tanárnő elmondta, hogy mindig megpróbálja megvenni azokat az idegen nyelvű dokumentumokat, amelyekre a pedagógus kollégáknak igazán szüksége van, de sajnos ez elsősorban anyagi kérdés. Az interjú vége felé haladva áttértünk a könyvtárban szervezendő programokra és eseményekre. Általában szoktak szervezni különböző idegen nyelvű versenyeket a könyvtárban, viszont az előző évben sajnos nem volt ilyenre példa. Az angol nyelvű tanórákról is érdeklődtem, mivel azt gondolom, hogy a könyvtár egy megfelelő hely lenne erre a célra. Volt már olyan év, amikor ott tartották a nyelvi órát, viszont ez megint csak egyre ritkábban fordul elő. Az interjú utolsó kérdéskörében az angol nyelvű dokumentumok beszerzésére voltam kíváncsi. A tanárnőtől megtudhattam, hogy a speciális könyveket kivéve, nem jellemző, hogy nehezebb lenne az angol nyelvű dokumentumok beszerzése.

4. interjú

Az utolsó interjút egy angoltanárral készítettem el, akitől sok izgalmas információt megtudhattam az iskolában működő angol oktatásról. A tanárnő felső tagozaton a 6. és a 8. osztályosokat tanítja angoltól, illetve van 11. osztályos csoportja is. Elsősorban az érdekelt, hogy mivel lehet a gyerekek motivációját fenntartani a nyelvtanulás iránt. Kiderült, hogy az angol nyelven való olvasás sokat segíthet a motiváció fenntartásában. Ennek a korosztálynak a fantáziáját főként a detektív sztorik és a fantasy műfaj mozgatja meg. Interjúnk során kiderült, hogy a nyelvtanulás szempontjából elengedhetetlen az autentikus anyagok használata. A tanárnő példaként említett néhány művet, úgy, mint a *Harry Potter*, *Dr Jekyll and Hyde*, *Tom Sawyer*, *Huckleberry Finn* vagy a *Christmas Carol*. Vannak olyan könyvek is, melyek csak félig tekinthetők autentikusnak, ilyenek például az *Oxford bookworms* könyvek. Többek között kíváncsi voltam az angol tanár és a könyvtárostanár kapcsolatára is, így a következő kérdésem erre irányult. Kiderült, hogy igen jó kapcsolatot ápolnak egymással, de ennek nem feltétlenül maga a könyvtár az oka. A következő kérdéseim főként az iskolai könyvtár állományára, tereire, illetve felszereltségére terelődtek. A tanárnő úgy nyilatkozott, hogy a könyvtár jól felszerelt, de angol nyelvű szempontból lehetne egy kicsit felkészültebb, ugyanis a nyelvkönyvek az igen költséges kategóriába tartoznak. A tanárnő szívesen fordul a könyvtárhoz, ha valamilyen gyors

megoldásra lenne szüksége, de azt is mondta, hogy ha van elég ideje, akkor inkább a nagy könyvtárakat hívja segítségül. Az interjú elején volt már szó a nyelvtanulást érintő indítekről, de úgy gondoltam, hogy ezt a témát mélyebben körbe kellene járni. Többek között kiderült, hogy az idegen nyelvű olvasás vagy akár felolvasás pozitív motivációs hatásokat ér el és a gyerekek nem kényszerként, hanem jutalomként fogják fel az ilyesmit. Nagyban fejleszti a szövegértést is az angol nyelven való olvasás, illetve sokkal magabiztosabbak a nyelvhasználatot illetően azok a diákok, akik sokat olvasnak. A tanárnő válaszai alapján kiderült, hogy azok a gyerekek, akik többet olvasnak, nem biztos, hogy könnyebben is tanulnak, de a szókincsbeli fejlődésükkel nem szokott probléma lenni. Végül, de nem utolsó sorban a programokról ejtettünk szót. Az kiderült, hogy tanóra jellegű angol óra már nem szokott lenni az iskolai könyvtárban, de a különböző nyelvi versenyek, szakkörök, nyelvvizsga előkészítők, tehetséggondozó és felzárkóztató programok, valamint a kompetenciamérésre felkészítő órák mind ott szoktak megvalósulni.

Az interjúk összegzése

Ebben az összegzésben a két iskola helyzetét hasonlítottam össze. A 4 interjú válaszaiból készítettem az összegzést, úgy gondolom, hogy fontos kiemelni és egybe foglalni azokat az információkat, melyek különböznek, illetve hasonlítanak a két iskolában. Először a két könyvtárostanárné nézőpontját vizsgálom meg, majd a két angoltanárné válaszait hasonlítom össze. A két iskola az SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola, illetve az SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskola voltak. Ezeket nem neveztem a saját nevén, így az egyiknek a Napfény Iskola, a másiknak pedig a Holdfény Iskola nevet adtam. A kitalált nevek az anonimitás megtartása érdekében fontosak.

A két könyvtárostanárné nézőpontját nyolc szempontból vizsgáltam meg. A nyolc szempont magába foglalja a *könyvtáros angoltudását, a könyvtáros kapcsolatát az angoltanárral és másik iskolai könyvtárakkal, az iskolába járó külföldi diákokat, a könyvtári támogatás fontosságát, az állomány összetételét idegen nyelvi szempontból, a kölcsönzési szokásokat, a legtöbb kölcsönzött idegen nyelvi dokumentumok műfaját, illetve a könyvtárban szerveződő programokat* egyaránt. A könyvtárostanárok már az angoltudásban is különböztek egymástól. A Holdfény Iskola könyvtárostanárné alapszinten, míg a Napfény iskola könyvtárostanárné közép szinten beszéli az angolt. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy a Napfény Iskolában könnyebb dolga van a könyvtárostánárnak, mivel megérti a nyelvet és így könnyebben tudja népszerűsíteni azt minden szempontból. Mind a két tanárnő jó kapcsolatot ápol az iskolákban

dolgozó angolos kollégákkal, a kapcsolat nem kiemelkedő, de a közös együttműködéssel nincsen gond egyik iskolán belül sem. A külföldi diákokat illetően, a Holdfény Iskolában egyre csak nő a külföldi diákok száma, míg a másik iskolában nincsen jelenleg külföldi anyanyelvű diák, de más nemzetiségű viszont igen. Mind a két iskolai könyvtár támogatja a pedagógusok és az iskolák tanulóinak a munkáját és hozzájárulnak az angoltanulás támogatásához. Viszont annyi különbséget említenék meg, hogy a Napfény iskola könyvtárostánára kiemelte a könyvtárban található idegen nyelvű papírszínházak jelentőségét. Ezek a dokumentumok hozzájárulnak a nyelv megszerettetéséhez és a diákok szórakoztatásához egyaránt. Ami a két könyvtár angol nyelvvel foglalkozó állományát illeti, a Napfény Iskola könyvtárostánára számszerű adatokkal szolgált, amiben elmondta, hogy 294 db angol nyelvű könyv, plusz egyéb angol nyelvű dokumentum is megtalálható a könyvtárban. A Holdfény Iskola könyvtára nem tartalmaz olyan sok angol nyelvű könyvet, de az a kevés igen jól igazodik a különböző tudásszintekhez. A kölcsönzést illetően, a Holdfény iskolában kiemelték, hogy az alsó tagozatos korosztály kölcsönzi a legtöbb könyvet, viszont ezek ritkán idegen nyelvűek. A Napfény Iskola könyvtárosa szerint a diákok ugyanúgy szeretnek angol nyelvű és magyar nyelvű könyveket is kölcsönözni a könyvtárból. A szótárak, képes szótárak, többnyelvű képes szótárak, illetve a mesék fogynak a legjobban a könyvtárat használók körében. Érdekeség, hogy az angol nyelvű regények a Holdfény iskolában nem annyira népszerűek, ugyanis azokat a diákok szívesebben veszik meg maguknak a könyvesboltokból. Az utolsó megvizsgálandó pont a programok kérdése volt. Itt azt vettem észre, hogy a Holdfény Iskola könyvtárostánára megemlített olyan programokat, melyek angol nyelvterülethez, vagy származáshoz köthetők, mint például a Harry Potter nap vagy a Sünök napja. Ezzel szemben a Napfény Iskola könyvtárostánára úgy nyilatkozott, hogy szoktak lenni például angol nyelvi versenyek, de az előző évben a könyvtár nem adott helyet ezeknek a versenyeknek valamilyen okból kifolyólag. Ez volt tehát a könyvtárostánári szemszögből látott összehasonlítása a két iskolának.

A két angoltanár válaszait is nyolc pont alapján vettem össze. Ez a nyolc szempont a diákok korát és szintjét, a különböző motivációs módszereket, az autentikus anyagok használatát, az angoltanárok kapcsolatát a könyvtárostánárral, a könyvtár állományát angoltanári szempontból, a könyvtári programokat az angoltanár szempontjából, az olvasás és a nyelvtanulás közötti kapcsolatot, illetve az idegen nyelven való olvasás motivációs hatásait foglalja magába. A korosztállyal és nyelvi szinttel kezdve, mind a két angoltanár a 6., 7. és 8. osztályos korosztályt tanítja felsőben. A Holdfény Iskolai angoltanár a diákok nyelvi szintjét is elárulta, ami A1-es szintű, így azt specifikusabban magam elé tudtam helyezni. A motiváció fenntartására mind a

két tanárnő jó ötleteket mondott, a Holdfény Iskolában a játékok, a digitális tábla, a szórakoztató történetek, esetleg videók tartják fenn a motivációt, míg a Napfény Iskolában az angol nyelven való olvasást nevezte meg a tanárnő. Úgy gondolom, hogy a játékos és szórakoztató ötletek összefügghetnek azzal, hogy a tanárnő főként A1-es angol nyelvi szintű diákokat tanít. Ami az autentikus anyagokat illeti, a Holdfény Iskolában lévő angoltanár inkább általánosan nevezte meg az anyagokat, mint például külföldi hírek vagy cikkek, míg a Napfény Iskolában dolgozó tanárnő konkrét műcímeket említett. A könyvtárostanárral mind a két angoltanár jó kapcsolatot ápol, viszont a Napfény Iskolában ennek a jó kapcsolatnak nem feltétlenül a könyvtár az oka. A Holdfény Iskolában dolgozó tanárnő jobban szeret online anyagokat használni, de egyszerűbb témákban fel szokta keresni a könyvtárat is. A könyvtár állományával kapcsolatban el lehet mondani, hogy mind a két iskolában úgy nyilatkoztak a tanárok, hogy lehetne kicsit bőségebb a könyvtár angol nyelvű állománya, de azért lehet találni érdekességeket. Az iskolai könyvtári programokkal kapcsolatban is találtam apróbb eltéréseket a két tanárnő válaszában. A Holdfény Iskola angoltanára sokkal részletesebb programleírást adott, mivel konkrét dolgokat is megnevezett, melyek megvalósultak a könyvtárban, például a Halloween buli, tökfaragó verseny vagy a természet témakörében előforduló angol nyelvű verseny. A másik angoltanárnő általánosan említette a nyelvi versenyeket, szakköröket vagy tehetséggondozó programokat. Az olvasás és a nyelvtanulás kapcsolatáról a Napfény Iskolai angoltanár a szókincsfejlődést, míg a másik iskolában dolgozó tanárnő a magabiztosságot és a könnyű véleménykifejtést említette meg. Végül, de nem utolsó sorban az idegen nyelven való olvasás hatásaként egységesen ki lehet emelni a magabiztos nyelvhasználatot, melyeket mind a két tanárnő szóvá tett. Összességében elmondható, hogy a Holdfény Iskola könyvtárában színesebb programkínálatról számoltak be a pedagógusok. A Napfény Iskola könyvtári állományáról több információt kaptam, illetve az is kiderült, hogy kicsivel színesebb és változatosabb az angol nyelvű dokumentumok kínálata. A 8 említett szempont igen sok fejlődési lehetőség felé nyit utat, melyekre a dolgozatomban befejező része előtt térek ki.

V. Kérdőív elemzés

Ebben a dokumentumban nem csak a kvalitatív, hanem a kvantitatív módszert is alkalmaztam, azaz kérdőívet készítettem. A kérdőív témája az angol nyelv tanulása, az általános iskolai könyvtár látogatása, illetve e két gyakorlat összefüggéseinek a vizsgálata. Az interjúkkal ellentétben, ahol az általános iskolákban tanító tanárokat kérdeztem meg, itt most a felső tagozatos diákok szokásaira és véleményére voltam kíváncsi a témával kapcsolatban. A kérdőívem kitöltése során is ugyanannak a két gyakorlóiskolának a diákjait kérdeztem meg,

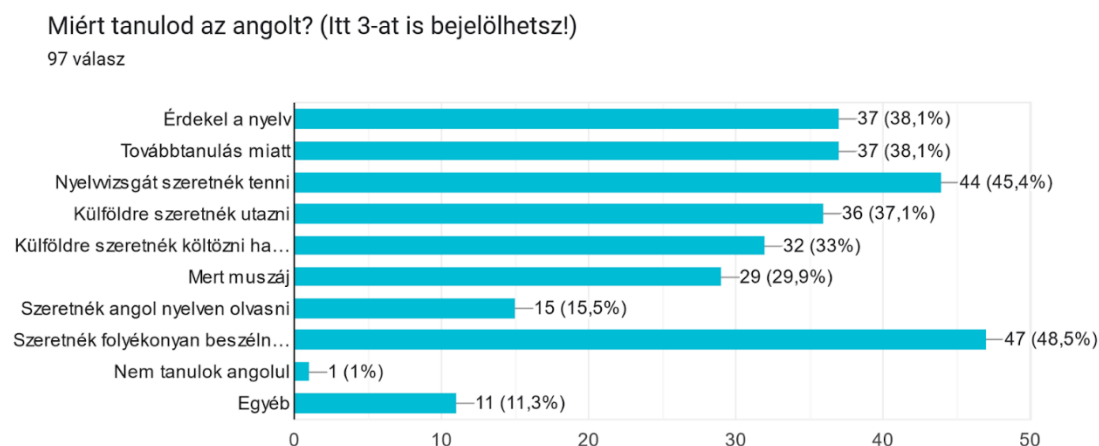
mint amelyiknek a tanárait az interjúk során. Úgy gondolom, hogy akkor tudom teljes körűen áttekinteni a témát, ha minden érintett korosztályt megkérdezek az oktatásban. A kérdőívem 17 kérdésből állt. A Google Űrlapokat használtam, így kutatásom tartalmazott feleletválasztós, jelölőnégyzetes, rövid válaszos és bekezdés típusú kérdéseket is. A kérdőívemre összesen 97 válasz érkezett, melyek által izgalmas dolgokat tudhattam meg a gyerekek szemszögéből. A kérdőív elemzését 3 részre osztottam. Az első részben az alapadatokról és a gyerekek nyelvtanuláshoz való hozzáállásáról, viszonyáról kérdeztem őket, a következő rész az angol nyelvhez fűződő viszonyukról és szokásaikról szólt, majd végül az iskolai könyvtár és a nyelv összefüggéseit vizsgáltam meg.

Az egyik iskolából 52 diák, míg a másiktól 45 tanuló töltötte ki a kérdőívet, a több kitöltés a Holdfény Iskolából érkezett. A korosztályt illetően is elég vegyes lett az összetétel, mert 5. osztályostól 8. osztályos tanulókig is előfordultak a válaszok, viszont szám szerint a 6. osztályból 68 fő, a 8. osztályból 14 fő, az 5. osztályból 12 fő, végül a 7. osztályból csupán 3 fő válaszolt. A kutatásom tehát legfőképpen a 6. osztályos tanulók érdeklődését és nézőpontját tükrözi. Nagy örömmel töltött el az a tény, amikor a következő kördiagram 100%-ot mutatott, ugyanis a kérdés az volt, hogy tanulnak-e angolul a diákok. Mind a 97 gyermek „igen”-nel válaszolt a kérdésre. Ebből arra is lehet következtetni, hogy az iskolákban, azon belül is a szegedi gyakorlóiskolákban igen fontos az angol nyelv elsajátítása. Az egyik iskola pedagógiai programjában is megjelenik az idegen nyelv tanulása iránti érdeklődés felkeltése a diákok irányába, valamint az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése is alapvető iskolai cél. Többek között megjelenik a nyelvi órákon az osztályok bontása és az idegen nyelvvel kapcsolatos tehetséggondozó foglalkozások is. A nyelvvizsgára való közvetlen és közvetett felkészítés is megjelenik az iskolában, ugyanis a nyelvvizsga témaköreivel is megismerkedhetnek a tehetséges és ambiciózus tanulók. Azok a tanulók jutalomban részesülhetnek, akik 5. osztálytól 8. osztályig jeles osztályzattal teljesítenek a nyelvből, ami egy remek motivációs húzóerő. Végül a természettel kapcsolatos idegen nyelvi szövegek és anyagok, valamint a nyelvi szerkezetek ismerete is elengedhetetlen fontossággal bír az iskolában (SZTE JGYPK JUGYU, 2021). A másik iskola pedagógiai programja is az elsődleges célok között jelöli meg az idegen nyelvi kommunikációs képességek fejlesztését a tanulók felé. Továbbá az idegen nyelvi kommunikáció fejlődéséhez hozzájárul a hallott szöveg értésének a fejlődése, az olvasott szövegértés, a szövegalkotás, de akár az írásban és szóban történő különböző interakciók is. Az idegen nyelv népszerűsítése ebben az iskolában a külföldi cserekapcsolatok fenntartásával is zajlik. Végül a csoportbontás itt is megjelenik az idegen nyelvi tanórákon, így az angol órán is, ami sokkal hatékonyabb módon segíti a diákokat a nyelv elsajátításában (SZTE Gyakorló,

2023). A következő kérdésem arra koncentrált, hogy hány éve tanulják az említett tanulók a nyelvet. Az említett kérdést úgy tudtam a legjobban megvizsgálni, hogy korosztályokra bontottam az adatokat. A 6. osztályosokkal kezdtem, mert ők voltak a legtöbben. A 68 fő 6. osztályos válaszadóból azokat emelném ki, akik 3, 6 vagy több mint 6 éve tanulnak angolt, mivel ezek a csoportok vannak többségben. 22 diák 6 éve tanulja az angol nyelvet, ami itt azt jelenti, hogy 1. osztály óta. 10 tanuló 3 éve tanulja az angolt, valamint kiemelő, hogy 11 gyermek már több, mint 6 éve tanulja ezt a nyelvet. Ha több, mint 6 éve foglalkoznak az angollal, akkor az azt jelenti, hogy valószínűleg olyan óvodába jártak, ahol az angol tanítás jelen volt. Érdekes megjegyezni, hogy az óvodán és iskolán kívül is van lehetőség a nyelv fejlesztésére. Szegeden a Helen Doron Nyelviskola az egyik hely, ahol már egészen kicsi korban találkozhatnak a gyerekek az idegen nyelvvel, pontosabban már akár 3 hónapos kortól. Kiemelt fontossággal bír a személyiség és tevékenység központúság, a tapasztalt és felkészült nyelvtanárok munkája, illetve a jól felépített, játékos tananyagok használata ebben a nyelviskolában (Helen Doron English). Egy másik remek lehetőség az idegen nyelvek fiatal korban kezdődő elsajátítására az LCF Kids Clubs Nyelviskola. A klubok franchise rendszerben működnek és a 6 hónapos és 14 éves korosztályt célozzák meg az oktatással. Az angol nyelvoktatás itt is egyedülálló, ugyanis a zenés, színjátszós programok mellett előfordulnak nyári táborok és klubrendezvények is angol nyelven. Továbbá a felkészült nyelvtanárok és részletes oktatási anyagok mind hozzájárulnak a gyerekek angol nyelvhez köthető attitűdjéhez. A nyelviskola Szegeden is megtalálható sok más város mellett (LCF Clubs). A következő korosztály a 8. osztályosok csoportja volt. Itt 6 fő 8 éve, azaz 1. osztály óta, 3 fő 5 éve, 5 fő pedig több, mint 8 éve tanulja a nyelvet. Ebben a korosztályban is látszik, hogy a legtöbben 1. osztályban kezdték a tanulást. Az 5. osztályból csupán 2 fő válaszolta azt, hogy 1. osztály óta tanulja a nyelvet. 7 diák 3 évet írt, 2 tanuló több, mint 5 éve, valamint 1 fő 2 éve tanulja az angolt. Végül, de nem utolsó sorban a három 7. osztályos kitöltő közül mindenki azt válaszolta, hogy 7 éve tanulja az angol nyelvet. A bevezető kérdések csoportjába tartozik még az is, hogy a tanulók szülei tudnak-e angolul. Ez egy fontos kérdés abból a szempontból, hogy mennyi segítséget kaphatnak otthon a diákok a nyelv tanulása során, illetve milyen példát mutatnak nekik otthon ezzel kapcsolatban. 78 diák, tehát a válaszadók 80,4%-a válaszolta azt, hogy a szülei tudnak angolul, ami akkor így azt jelenti, hogy a maradék 19 fő nemleges választ adott. Ez egy pozitív arány, ugyanis az látszik, hogy a legtöbb szülőnek is fontos a nyelv ismerete. Itt az a feltételezés is valószínűsíthető, hogy a gyakorlóiskolákba járó gyerekek szülei is magasabb végzettséggel rendelkeznek. Otthon is olyan példát láthat a gyermek, hogy az oktatás nagyon fontos a siker elérésének a szempontjából. Ezek a jó módú és képzett szülők meg tudják

teremteni azt a háttérrel a gyerekek számára, amivel képesek teljesíteni a magas szintű iskolai követelményeket. Például megjelenik a magánóra ötlete vagy az otthoni segítség biztosítása (Andor, 2002).

A továbbiakban a diákoknak az angollal kapcsolatos szokásaikat és céljaikat elemzem. Először is az angol nyelvi szintekre voltam kíváncsi, így megkérdeztem a gyerekeket, hogy saját bevallásuk szerint milyen szinten vannak angol nyelvből A1-es szinttől C2-es szintig. A 7. osztályos tanulók közül mind a hárman a B1-es szintet jelölték meg, azaz a középhaladó szintet. Az 5. osztályosok már szerteágazóbb szinteken mozogtak, mivel 4 fő B1-es, 5 fő A2-es és 3 fő A1-es szintű angoltudással rendelkezett. A 8. osztályban meglepő volt számomra, hogy A1-es és C2-es szintű tanuló is előfordult. A legtöbb diák viszont ebben a korosztályban is a B1-es, azaz a középhaladó szintű. Mivel a 6. osztályosok voltak a legtöbben a válaszadók között, véleményem szerint itt kiemelendő, hogy a B1-es és a B2-es szintű tanulók vannak sokan ebből a korosztályból, viszont nagyon meglepő volt számomra, hogy 5 tanuló C2-es szintűnek vallotta magát saját bevallása szerint. Mind az 5 tanuló a Napfény Iskola tanulója. Úgy gondolom, hogy 6. osztályban nagyon nagy szó az, ha valaki C2-es, azaz anyanyelvi szintűnek gondolja a saját nyelvtudását. Természetesen a saját bevallás szerinti nyelvi szint nem olyan konkrét értéket mutat, mint egy mások által mért tudásszint. Kíváncsi voltam a felső tagozatos diákok céljaira és érdeklődési köreire az angol nyelvet illetően. Összességében elmondható tehát, hogy az összes kitöltő 37,1 %-a B1-es szinten, míg 6,2 % van saját bevallása szerint C2-es szinten van. A szintek és számszerű adatok mellett, érdeklődéssel vártam a diákok angol nyelvvel kapcsolatos céljait és szokásait is. Arra a kérdésre, hogy ki miért tanulja az angolt, 3 választ is be lehetett jelölni és ezek alapján születtek érdekes eredmények.

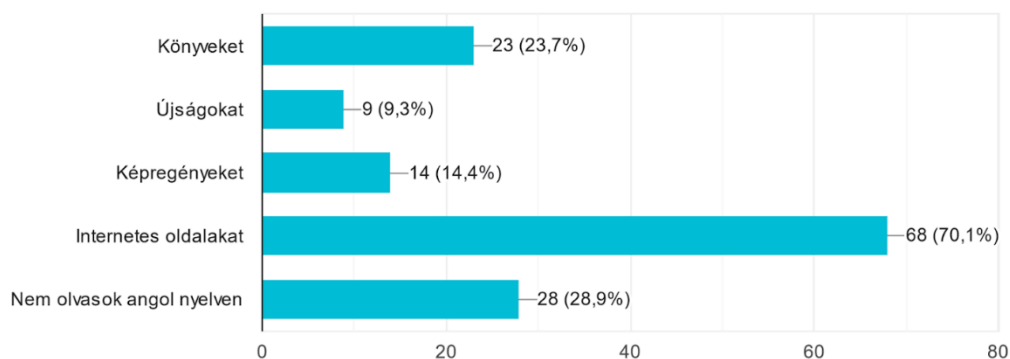
1. Diagram: Okok az angoltanulásra a diákok körében N=97

A kutatás adatai alapján, az első helyen a folyékony beszéd elsajátítása áll, amit a nyelvvizsga megszerzésének a célja követ. Két kategóriát is megadtam azzal kapcsolatban, hogyha valaki nem tanulna angolul, vagy esetleg a felsoroltak közül nem találná meg a konkrét célját. Erre a két kategóriára érkezett a legkevesebb szavazat, ami várható volt. Sajnos az is kiderült, hogy az angol nyelven való olvasás sem tartozik a fő célok közé. Azt gondoltam, hogy érdemes megkérdezni azt is, hogy egy-egy tanuló mennyire szívesen beszél az angol órán, abban az esetben, ha felszólítják. Három lehetőséget adtam meg, miszerint lehetett választani a „nagyon szívesen”, a „témától függ” és az „egyáltalán nem” válaszokból. A Holdfény Iskolában a többség úgy gondolta, hogy a témától függ az, hogy mennyire lesz kommunikatív az órán, míg a Napfény Iskola tanulói nagyon szívesen beszélnek, ha felszólítják őket. Összességében viszont az arányokat tekintve a témától függ a gyerekek kommunikációs aktivitása a nyelvi órán.

A következő részben az angol nyelven való olvasás témakörére tértem ki a további kérdéseim által. A válaszadók közül 66-an szoktak angolul olvasni és 32-en nem igazán. Az érdekesebb kérdés mégis az volt, hogy miket szoktak a diákok angolul olvasni, ha arra kerül a sor.

Miket szoktál angolul olvasni? (Itt 3-at is bejelölhetsz!)

97 válasz

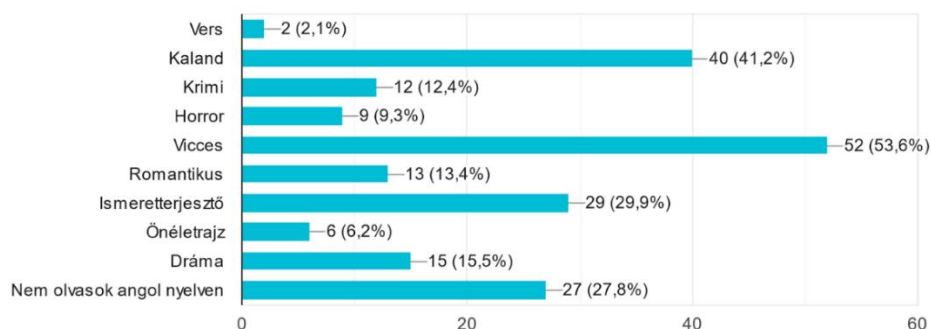

2. Diagram: Az olvasnivaló típusa N=97

A könyvek, újságok, képregények, internetes oldalak közül az internetes oldalak olvasása vezet a felső tagozatos diákok körében. Ez a szám nem meglepő, ugyanis az internet hálójá és az IKT eszközök széles választéka ezt az arányt pozitívan befolyásolja. Szerencsére viszont a könyvek olvasása is közepesen magas számot ütött meg.

Ha olvasol angolul, akkor milyen műfaj érdekel a legjobban? (Itt 3-at is bejelölhetsz!)

97 válasz

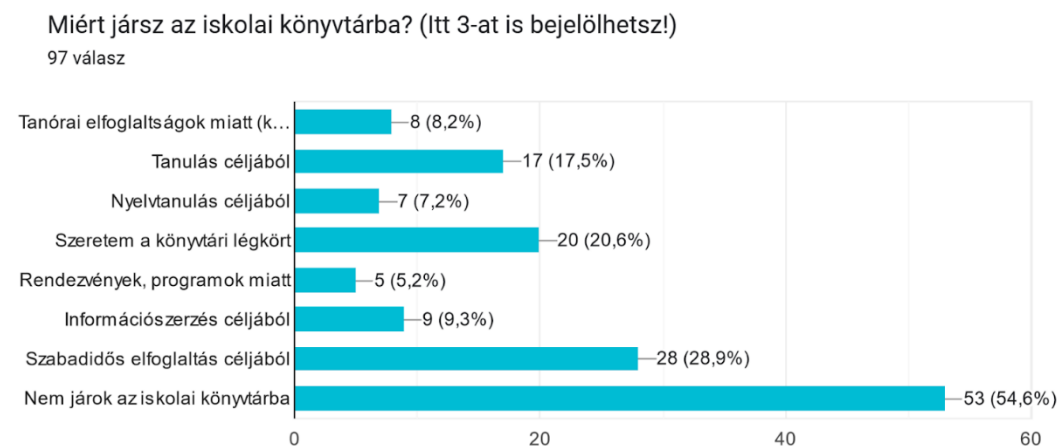
3. Diagram: Az olvasnivaló műfaja N=97

Az olvasnivaló műfaját tekintve a vicses témákra és a kaland műfajára szavaztak a legtöbben a diákok. Ezzel szemben a vers és az önéletrajz kapták a legkevesebb szavazatot. A középmezőnyben található növekvő sorrendben a horror, a krimi, a romantikus, a dráma, valamint az ismeretterjesztő műfaj.

A kérdőívem alapján, az angol nyelven való olvasás rendszerességére is fény derült. Kíváncsivá tett, hogy azok a gyerekek, akik ténylegesen olvasnak angolul, ők milyen gyakran teszik. A diagram pozitív eredményt mutatott, ugyanis a kitöltő gyerekek 35,1%-a naponta olvas angol nyelven, valamint 26,8%-uk legalább hetente teszi ezt. Tovább haladva az angol nyelvű könyvekkel, arra is kitértem, hogy a diákoknak van-e otthon angol nyelvű könyve. Azt gondolom, hogy az otthoni könyvek épp ugyanolyan fontos, ha nem fontosabb szerepet játszanak a mindennapokban, mint a könyvtáriak. Az otthoni könyvek, főként, ha ezek angol nyelvűek, segítik a tanulás folyamatát és az érdeklődés fenntartását egyaránt. 69 válaszadó rendelkezik otthon angol nyelvű könyvvel, míg mindössze csak 28 kitöltő választotta azt, hogy nincs ilyen könyvem. Ez egy szembetűnő pozitív eredmény ugyanis ez azt jelenti, hogy a diákokat érdekli annyira a nyelv ismerete, hogy ne csak iskolai keretek között találkozzanak ilyen fajta dokumentumokkal. Itt megint csak feltételezhető az értelmiségi szülői háttér hatása. Dolgozatom kérdőívében az utolsó rész az iskolai könyvtár és az angol nyelv összefüggéseit és kapcsolódásait vizsgálta. Elsősorban arra tértem ki, hogy szoktak-e a gyerekek az iskolai könyvtárba járni. Itt az elemzésnél a két iskolát külön vizsgáltam meg, mert úgy gondoltam, hogy találkozhatunk eltérésekkel.

A Holdfény Iskolából 27 diák azt írta, hogy szokott az iskolai könyvtárba járni, viszont a maradék 25 tanuló pedig nem. A Napfény Iskolában 14-en igennel, míg 31-en pedig nemmel válaszoltak a kérdésre. Az első iskolában alig észrevehető különbség figyelhető meg az „igen”

és a „nem” válaszok között, de a második iskola viszont éles különbséget mutat a két válasz között, ráadásul nem a pozitív irányban. Így az is látszik, hogyha a két iskola válaszait összevonjuk, az eredmény azt mutatja, hogy a 97 válaszadóból csak 41 szokott az iskolai könyvtárba megfordulni, ami egy igen elgondolkodtató eredmény. Ennek ellenére kíváncsivá tett, milyen okból látogatják az iskolai könyvtárat azok a diákok, akik rendszeresen megfordulnak arrafelé.

4. Diagram: A könyvtárba járás okai N=97

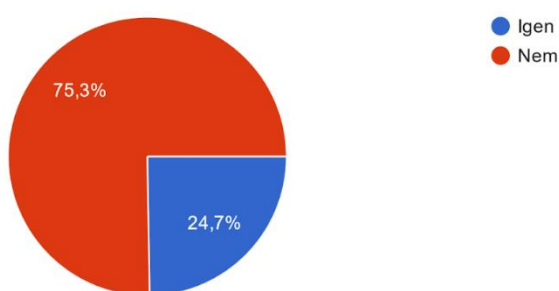
A két iskolát megint érdemes volt külön megvizsgálni, mivel minden iskolai könyvtár eltérő valamilyen szinten. 8 elfoglaltságból választhattak a kitöltők, melyből az egyik a „nem járok az iskolai könyvtárba” lehetőség volt, ugyanis az előző kérdés kapcsán az eredmények is mutatták, hogy sokan nem járnak könyvtárba. Sajnos ez a választási lehetőség lett a legnépszerűbb ugyanis a 97 kitöltőből 53 fő jelölte meg. Ezzel szemben viszont kaptam pozitív válaszokat is. Az első három könyvtárba járási ok magába foglalja a szabadidős elfoglaltságok célját, a befogadó és pozitív könyvtári légkört, valamint a tanulási célt is. A Holdfény Iskola tanulói 21 szavazatot, míg a Napfény Iskola diákjai csupán 7-et adtak a szabadidős elfoglaltságokra. A tanulás célja a könyvtárban 9-10 szavazattal gazdagodott a Napfény Iskola javára. A pozitív könyvtári légkör 15 szavazatot kapott a Holdfényben és 5-öt pedig a Napfényben. Ugyan kevesebb kitöltés érkezett a Napfény Iskolából mégis látszik, hogy ott inkább a könyvtárban való tanulás köti le a diákokat. Néhány diák szavazott a rendezvényekre és programokra, valamint a nyelvtanulásra is a könyvtárban. A Holdfény Iskolában 4 tanuló jelölte be, hogy a rendezvények miatt is szeret a könyvtárba járni, ellenben a másik iskolából csak 1 fő tette ugyanezt. A könyvtárban folyó nyelvtanulás kérdése volt igen érdekes számomra, ugyanis a Napfény Iskolából 6 fő is bejelölte ezt a lehetőséget, míg a másikkók összesen 1. Összességében

elmondható tehát, hogy a Holdfény Iskola inkább a szabadidős tevékenységek, programok és a befogadó könyvtári légkör által vonzza be a gyerekeket a könyvtárba, míg a Napfény Iskolában a tanulás és a nyelvtanulás lehetősége.

Véleményem szerint manapság a könyvtáraknak nemcsak a könyvkölcsönzés és az általános szolgáltatások tartoznak a feladataik közé, hanem a különböző események és programok szervezése is. Ez volt a kiindulópontja a következő kérdésnek, amelyben az iskolai könyvtári programokkal kapcsolatban kérdeztem meg a diákokat.

Vettél-e már részt iskolai könyvtári programon?

97 válasz

5. Diagram: iskolai könyvtári programok N=97

A 97 válaszadóból mindössze 24 diák jelölte be azt, hogy szokott könyvtári programokon részt venni, ami nem annyira magas szám. Viszont bennem már az alacsony szám kapcsán is felmerült a kérdés, hogy milyen iskolai könyvtári programokon vehettek részt eddig a diákok. Egy nyitott kérdés keretein belül kértem meg a diákokat, hogy írjanak olyan programokat, melyek előfordultak az iskolai könyvtárban és részt is vettek rajta. A programokat négy csoportra osztottam, azaz a tanulókkal kapcsolatos foglalkozások, a különböző versenyek, az előadás jellegű órák és a játékos részvételt igénylő programok. 18 programot írtak a gyerekek, melyeken ők már a korábbi években részt vettek. Az első csoportba a tanulókkal kapcsolatos foglalkozásokat tettem. A napközis foglalkozás, a különböző témájú könyvtárhasználati órák, a könyvekről szóló ismeretterjesztés és a játékos ismeretterjesztő foglalkozás mind a tanulás és tudásszerzés folyamatát segítik. Másodikként a versenyeket említeném, ugyanis az egyik diák Könyv-, és könyvtárhasználati versenyen vett részt. A versenyekre való felkészítés is velejárója a programnak, ebből is látszik, hogy a könyvtár akár egy kompetitív környezetben is megállja a helyét. Néhány kitöltő olyan programokat említett, melyeket előadás jelleggel tartottak a könyvtárban. Ide sorolnám a könyv népszerűsítést, a vetítést, a Sünök napját, a különböző Világnapokról szóló előadásokat, a Népmese napját, valamint az író-olvasó találkozót is. Ennek kapcsán, példaként említeném a Bodor Attila író-olvasó találkozót, melyet egy tanuló írt le

iskolai könyvtári programként. Az utolsó csoportba soroltam azokat a programokat és tevékenységeket, melyeken a tanulóknak is aktívan részt kellett venniük ahhoz, hogy megvalósulhasson a könyvtári program. Nagyon izgalmasnak találtam a könyves „vakrandi”, a könyvtári „flashmob”, valamint az izgalmas keresgélős játékok ötletét. Keresgélős játékként említették azt, hogy Harry Potteres matricákat kellett megtalálni a könyvtárban. Személy szerint nekem nagyon tetszik a könyvtári „flashmob” ötlete, ahol a diákoknak hangosan kellett egy könyvet olvasni egy percen keresztül. Összességében azt gondolom, hogy az említett programok nagymértékben hozzájárulnak a gyerekek, de még a pedagógusok motivációjához, kedvéhez és kreativitásához is. Engem elégedettséggel töltött el, hogy a kérdőív kitöltői közül néhányan ilyen specifikus és izgalmas programokat írtak. Visszaulva az interjúk eredményeire, melyeket a négy általános iskolai tanárral készítettem, felfedeztem összefüggéseket a programok kapcsán. A Harry Potter nap az első, amit mind a diákok, mind a tanárok is megemlítettek. A Harry Potteres matricák keresése tehát ehhez a naphoz tartozott. Néhány tanár említette a Halloween partit és a tökfaragó versenyt, melyeknek köze lehet ahhoz, hogy a diákok a szabadidő és a pozitív légkör miatt szeretnek a legjobban a könyvtárba járni. Az említett szórakoztató programlista mellett a tanulás és fejlődés fenntartása is elengedhetetlen a tanárok szemszögéből is. A diákok egyedül a Könyv-, és könyvtárhasználati versenyt írták megvalósult programként, viszont a tanárok által említett versmondó versenyek és a természettel kapcsolatos angol versenyek is kiemelt jelentőséggel bírnak az iskolában. Az interjúkból kiderült, hogy a nyelvi órák, tehetséggondozó foglalkozások, nyelvvizsga előkészítők és szakkörök fontos részét képezik az iskolai életnek. A tanárok ugyan arra válaszoltak, hogy milyen angol nyelvvel kapcsolatos programok fordulnak elő az iskolában, viszont sokszor az iskolai könyvtár biztosítja ezeknek a helyszínt (1-4. melléklet).

Összefoglalva a kérdőívem eredményeit, összességében elégedett vagyok a kimenetelével. Az első részben, ahol a diákok iskoláját, a szüleik angol nyelvi ismeretét, illetve azt kérdeztem, hány éve tanulják az angolt, meglepett, hogy milyen sok diáknak tudnak a szülei angolul. Ez egy nagyon pozitív eredmény, ugyanis, a diákok azt a tudást használják fel az iskolában először, amit otthonról hoznak. A kutatás elején az is kiderült, hogy minden diák tanul angolul, sőt páran már az iskolai éveik előtt is találkoztak a nyelvvel, ami megalapozta az érdeklődésüket ezzel kapcsolatban. Az angol nyelvi szinteket illetően a B1-es szint az, amivel minden korosztályban a többség rendelkezik. 5. osztályban még az A1 és A2-es szint is nagymértékben jelen volt, viszont számomra a legmeglepőbb eredmény az volt, hogy néhány 6. osztályos tanuló a C2-es szintet jelölte meg. Én úgy gondolom, hogy saját bevallás szerint az anyanyelvi szint nagyon nagy szó egy 6. osztályos tanulótól. Nagy örömmel töltött el, hogy a kitöltők céljai nagy

arányban a folyékony beszéd fontosságát jelölték meg, ugyanis a kommunikáció helyes elsajátítása kulcsfontosságú az angol nyelv tanulása szempontjából. Az angol nyelven való olvasás kapcsán számítottam arra, hogy az internetes oldalak olvasása és a vicces kategória lesz a legnépszerűbb a felső tagozatos diákok körében, így örültem, amikor bebizonyosodott a feltételezésem. Végül, de nem utolsósorban a tanulók iskolai könyvtárhoz való hozzáállása is érdekes volt számomra. Az kiderült, hogy a kitöltők kisebb része jár rendszeresen az iskolai könyvtárba, ami nem annyira pozitív visszajelzés. Legtöbbször a szabadidős könyvtári elfoglaltságok és a pozitív, befogadó légkör miatt járnak a könyvtárba. Továbbá a szabadidős tevékenységek után rögtön a tanulás fontossága is megjelenik. Kérdőívem utolsó részét érzem a legmeghatározóbbnak a jövőbeli fejlődés szempontjából. A diákok által említett színes programok összessége igen nagy bizakodással töltött el abból a szempontból, hogy a könyvtár lassan ugyanolyan fontosnak tartja az események és programok szervezését, mint az alapvető könyvtári szolgáltatások jelenlétét. Mindent egybevetve a kérdőívem sikerrel zárult az angol nyelv, iskolai könyvtári vonatkozásainak az összefüggésében.

VI. Fejlődési lehetőségek

Felmerül a kérdés, hogy milyen fejlődési lehetőségekkel bír az iskolai könyvtár és az angol nyelv tanítása, tanulása és népszerűsítése. Úgy gondolom, hogy sok lehetőség van, amelyet érdemes kihasználni és megfontolni a témával kapcsolatban.

Egyik fejlődési lehetőség az angol nyelvhez kapcsolódóan a nemzetközi vonal megragadása lehet. A már említett nemzetközi hónap egy jó kiindulópontja a kezdeményezéseknek. Az egyik már megvalósult program a „Könyvjelzőcsere projekt” volt. A gyerekek könyvjelzőket készítettek, melyeket a világ másik végén működő könyvtár diákjainak küldtek el (Nemzetközi projektek 2021-ben, 2021). A legjobb fejlődési lehetőség az lenne, ha a magyar iskolai könyvtárak és a külföldi iskolai könyvtárak folyamatos kapcsolatban állnának egymással. Ehhez persze elengedhetetlen a könyvtárostánár megfelelő angoltudása. Az állománygyarapítás szempontjából is szerencsés lenne ez a kapcsolat, mert a külföldi könyvtárak révén olyan idegen nyelvű dokumentumokhoz juthatna a magyar iskolai könyvtár, melyekkel növelhetné népszerűsítését és fejleszthetné az oktatás színvonalát.

A következő fejlődési lehetőség az online világ kiaknázása lehetne. A koronavírus járvány miatt elterjedt az online oktatás és a különböző virtuális oktatóplatformok használata. Egy projekt keretein belül már megvalósított esemény volt a „Virtuális kapcsolatépítés a világ körül”. Itt osztályok összekapcsolására volt lehetőség külföldi osztályokkal (Nemzetközi projektek 2021-ben, 2021). Ez a kezdeményezés az iskolai könyvtári szinten is működne, akár a Skype, a Zoom

vagy a Teams platformok segítségével. Olyan könyvtári órák vagy előadások tartása valósulhatna meg, hogy a diákok más nyelven hallgatják egy-egy könyvtár előadását egy online platformon keresztül.

A diákok mindennapjait behálózza a média és a benne történő legfrissebb adatáramlás összessége. A Facebook, az Instagram, a Snapchat vagy akár a TikTok térhódítása is nagy hatással van a könyvek és természetesen az idegen nyelvek világára. Saját tapasztalataimból kiindulva ezeken az applikációkon szinte minden angolul van és akarva akaratlanul is találkozok az ember a nyelvvel. A könyvek népszerűsítése és akár a könyvtárak népszerűsítése is fellendíthető lenne ezekkel az online felületekkel. Hátrányként említhető viszont az a tény, hogy ezek az applikációk hivatalosan 13 éves kortól használhatók, így a 7. és 8. osztályos tanulók az érintettek elsősorban. Az általam leggyakrabban nézett és szerintem a felső tagozatos korosztály kedvence is az Instagram és a Tiktok. Ezeken a felületeken folyamatos a különböző könyvek népszerűsítése. A legújabb elnevezés a „BookTok”, amely a „Book TikTok” rövidítése. Itt az érdeklődők könyvajánlásokat, olvasói véleményeket, vagy akár beszélgetéseket is nézhetnek rövid videókon keresztül egy-egy könyvvel kapcsolatban (Merga, 2021). Ebből kifolyólag azt gondolom, hogy az iskolai könyvtárak és a könyvtári könyvek népszerűsítése is lehetséges lehet a modern applikációk segítségével.

Mivel a közösségi média használata korhatárhoz kötött, így a fiatalabb korosztály nem tudná kivenni belőle teljes mértékben a részét. A fiatalabb diákoknak meglenne az a lehetősége, hogy készítsenek videókat a könyvtár népszerűsítésére vagy akár egy-egy konkrét könyv megszerettetésére. Így akkor nem lenne gond a korhatár, viszont ők is élvezhetnék a közösségi média platformokhoz hasonló tartalomgyártást. Ezek a tartalmak kapcsolódhatnának a könyvajánlás, iskolai könyvtári beszélgetés, valamint az egyéb könyvtárral kapcsolatos kezdeményezések témájához.

Végül a diákok igényeinek a kielégítése lehet a további fejlődésnek helyet adó kezdeményezés. Eddigi tapasztalataim szerint a felső tagozatos korosztály körében igen népszerűek a videojátékok és a különböző sorozatok, filmek. A különböző számítógépes játékok hozzájárulhatnak a diákok fejlődéséhez az oktatásban. Példaként említve, ezekkel a logikai gondolkodás, az olvasás, vagy akár a problémamegoldó képesség is fejlődhet (De Aguilera és Mendiz, 2003). Videojátékokhoz és sorozatokhoz kapcsolódó kvízek tartása is lehetne az egyik iskolai könyvtár népszerűsítő program. Ebből a szempontból olyan diákok is megfordulnának a könyvtárban, akiknek nem feltétlenül az olvasás vagy a kölcsönzés lenne az elsődleges, de mégis éreznék a könyvtári légkört.

Véleményem szerint a gamifikáció témaköre is igen térhódító hatással bír a modern oktatásban. A gamifikáció más néven játékosítás. Fromann (2017) szerint, a kifejezés azt jelenti, hogy a különböző játékokat és a hozzájuk tartozó konstrukciókat az életben is használják, akár a társadalom különböző folyamataiban vagy az oktatásban (Fromann, 2017). Más szavakkal élve olyan elemeket alkalmaznak az élet területein, például az oktatásban, melyek a különböző játékokban jelennek meg. Példaként említve a *Minecraft* játék lehetőségeit ismerték fel, hogy az oktatás különböző területein alkalmazható, mint a földrajzban, az informatikában vagy akár az angolban is (Fromann és Damsa, 2016). Azt gondolom, hogy a gamifikáció, azaz a játékosítás megvalósítható lehetne az iskolai könyvtárakban is. Kiindulópontként a könyvtárban tartott könyvtárhasználati órák témája lehetne a gamifikáció.

Befejezés

Dolgozatom befejező részeként visszatekintek az elején feltett kérdéseimre, a szakirodalmi tanulmányom főbb témaköreire, valamint az interjúk és a kérdőív eredményeire, illetve a szerzett tapasztalatokra. A legfőbb kérdésem az angol nyelv és az általános iskolai könyvtár összefüggéseire kereste a választ. Az ezzel kapcsolatos feltevések, mint a diákok nyelvtanulási motivációja, a könyvtár nyelvtanulást elősegítő szolgáltatásai és programjai, esetleg az angol nyelven való olvasás hatásai mind hozzájárultak a témám összefoglalásához. A mai modern és új technológiákkal övezett környezetünkben a könyvtár sokak szemében kezd veszíteni a fontosságából. Éppen ezek miatt az elgondolások miatt, az IFLA által meghatározott 5 könyvtári trend fellendíti az információs környezetünk fejlődésének a szükségességét. A könyvtárak, azon belül is az iskolai könyvtárak fontos szerepet játszanak a diákok oktatásában. Ehhez a gondolathoz kapcsolódva az innovatív kezdeményezések, mint az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja csak még népszerűbbé teszik az iskolai könyvtárakat a diákok, a pedagógusok és a szülők számára is.

Az általam olvasott szakirodalmak, melyek az olvasás hatásáról, a diákok nyelvtanulási motivációjáról, az angol nyelvi szintekről, a különböző módszerek és eszközök használatáról, a könyvtári környezetről és állományról, valamint az iskolai könyvtári programokról szóltak, mind rávilágítottak arra, hogy ez a témakör mennyire összetett és szerteágazó. Engem személy szerint az autentikus anyagokról szóló gondolatok ragadtak magukkal, mivel az angol nyelv tanulásában az ilyen anyagok használata szinte elengedhetetlen. Továbbá az autentikus anyagok használata is bevonhatja a könyvtárat a nyelvtanítás folyamatába, mint dokumentum szolgáltató központot.

Végül, de nem utolsó sorban a kvalitatív módszerrel készített interjúk és a kvantitatív kérdőív kitöltetése sok új tapasztalattal szolgált a számomra. Az első kihívás maga a kitöltetés volt mind a két kutatás elkészülte után. Az interjúk a két általam választott gyakorlóiskolában tanító könyvtárostanárok és angol tanárok véleményét és hozzáértését tükrözték. A könyvtárostanárok válaszait összefésülve a fő hangsúly a könyvtári állomány angol nyelvű részlegén és az ott szerveződő programokon volt. Az kiderült, hogy az angol nyelvű dokumentumok megjelennek a könyvtárban, viszont szükséges a frissítés és a bővítés egyaránt. Az iskolai könyvtári programok színessé és vonzóvá varázsolják a könyvtárat és egyre többféle ötlet kerül elő az évek során. Az angoltanárok közös kapcsolódási pontja az autentikus anyagok használata volt, melyeket gyakran az internetről, de néha az iskolai könyvtárból szereznek be elmondásuk alapján. A felső tagozatos tanulók által kitöltött kérdőív készítése és kitöltetése is izgalmas kihívást jelentett számomra. Az angol nyelvvel és a könyvtárral kapcsolatos számszerűsíthető adatok mellett a legjobb rálátást a diákok által írt könyvtári programok adták. Úgy gondolom, hogy a nyitott kérdés az eseményeket és programokat illetően fejlesztette a gyerekek kreativitását és gondolkodását egyaránt. Összességében fény derült arra a feltételezésre, miszerint az angol nyelv igenis népszerűsíthető az iskolai könyvtárak által és a két terület összevonása innovatív eredményeket hozhat létre.

Felhasznált szakirodalom

1. Andor, M. (2002). Diplomás szülők gyerekei. *Educatio*. 10(2), 191-210.
<http://epa.oszk.hu/01500/01551/00020/pdf/675.pdf> (2024. 03. 25.)
2. A világhónap célja (2008). <http://portal.ktep.hu/IKVcelja> (2024. 03. 25.)
3. A világnap/nemzetközi hónap története (2008).
<http://portal.ktep.hu/IKVtortenet> (2024. 03. 25.)
4. Bondor, E. (2021). *Kis KTE könyvek: sorozat*. <https://portal.ktep.hu/KKK> (2024. 02. 13.)
5. Bozsó, R., Baráthné Hajdu, Á., Harkai, D., Pajor, E., Patkósné Hanesz, A. (2011). *Olvadási szokások a tizenévesek körében Szegeden: kutatási beszámoló*. SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézet.
6. Brooks, G. (2010). A családi írási és olvasásfejlesztés szerepe Európában és Európán kívül. *Könyvtári Figyelő*. 56(3), 467-473. <http://ki2.oszk.hu/kf/2010/10/a-csaladi-iras-es-olvasasfejlesztes-szerepe-europaban-es-europan-kivul-a-temaval-kapcsolatos-kutatasok-attekintese/> (2024. 03. 25.)
7. Contreras, S.; Sanchez, C. (2019). *Four ways your library can support language learning*. <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/ways-your-library-can-support-language-learning> (2024. 02. 13.)
8. Csizér, K. (2003). Az angol nyelv oktatásának feltételei. *Iskolakultúra*. 6(7), 45-54.
https://real.mtak.hu/60620/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_045-054.pdf (2024. 03. 25.)
9. Cs. Bogyó, K., Dán, K., Dömsödy, A. (2012). *Útmutató a gyakorlóiskolák könyvtárainak szolgáltatásfejlesztéséhez*. Könyvtárostanárok Egyesülete.
10. Cs. Bogyó, K., Dömsödy, A. (2017). *Könyvtárhasználati ötlettár: játékos feladatok*. Könyvtárostanárok Egyesülete.
11. De Aguilera, M.; Mendiz Noguero, A. (2003). *Video Games and Education: education in the face of a "Parallel School"*. University of Malaga.
https://www.researchgate.net/publication/220686511_Video_games_and_education_in_the_face_of_a_parallel_school (2024. 03. 25.)
12. Demeter, É. (1991). *Új utak a nyelvoktatásban: kommunikatív szemlélet és stratégiai interakciós módszer*. SZOTE Idegennyelvi Intézet.
https://www.academia.edu/82591093/%C3%9Aj_utak_a_nyelvoktat%C3%A1sba

- [n Kommunikat%C3%ADv szeml%C3%A9let %C3%A9s a strat%C3%A9giai interakci%C3%B3s m%C3%B3dszer ?uc-sb-sw=114149309](#) (2024. 03. 25.)
13. Dömsödy, A. (2011). *Iskolai könyvtári projektek, programok*. Könyvtárostanárok Egyesülete.
 14. F. Joó, A. (2012). Olvasási attitűd: fiú-lány különbségek. *Iskolakultúra*. 12(10), 43-57.
<https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/21316/21106>
(2024. 03. 25.)
 15. Fajt, B., Bánhegyi, M. (2023). Nyelvórai és nyelvórán kívüli motivációt meghatározó tényezők a felsőoktatásban: a nyelvvizsga-kötelezettség hatásai. *Képzés és Gyakorlat*. 21(1), 5-16. <https://doi.org/10.17165/tp.2023.1.5-16> (2024. 03. 25.)
 16. Feld-Knapp, I., Perge, G. (2019). Az élményszerű olvasás módszertani koncepció jelentősége az idegennyelv-oktatásban egy nemzetközi projekt tanulságai alapján. *Modern nyelvoktatás*. 25(2), 75-84.
<https://ojs.elte.hu/modernnyelvok/article/view/1496/1274> (2024. 03. 25.)
 17. Fromann, R., Damsa, A. (2016). A gamifikáció (játékosítás) motivációs eszköztára az oktatásban. *Új Pedagógiai Szemle*. 66(3-4), 76-81.
 18. Fromann, R. (2017). *Játékoslét*. Typotex Kiadó.
<https://edu.interkonyv.hu/konyvek/fromann-richard-jatekoslet/> (2024. 03. 30.)
 19. Garamvölgyi, L. (2017). Informatikai fejlesztések könyvtári környezetben. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás*. 64(6), 289-297.
<https://journals.bme.hu/tmt/article/download/35826/21542/190829> (2024. 03. 25.)
 20. Győri, K., Maszlag-Lénárt, M., Tóth, G. (2020). A Booktart program tapasztalatai a Gödöllői Városi Könyvtárban. *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*. 29(9), 3-13.
https://www.gvkik.hu/uploaded_files/files/publikaciok/EPA01367_3K_2020_09_03-013.pdf (2024. 03. 25.)
 21. Halloween a könyvtárban (2020). <https://konyvtarak.hu/hirek/halloween-konyvtarban> (2024. 03. 25.)
 22. Hardi, J. (2004). Általános iskolás tanulók attitűdje és motivációja az angol mint idegen nyelv tanulására. *Magyar Pedagógia*. 104(2), 225-242.
<https://www.magyarpedagogia.hu/index.php/magyarpedagogia/article/view/312/310> (2024. 03. 25.)

23. Józsa, G., Józsa, K. (2014). A szövegértés, az olvasási motiváció és a stratégiahasználat összefüggése. *Magyar Pedagógia*. 114(2), 67-89.
<https://magyarpedagogia.bibl.u-szeged.hu/index.php/magyarpedagogia/article/view/65/65> (2024. 03. 25.)
24. Józsa, K. (2002). Tanulási motiváció és humán műveltség. In: Csapó B. (szerk.) *Az iskolai műveltség*. Osiris Kiadó. 239-268.
https://www.researchgate.net/publication/305332319_Tanulasi_motivacio_es_hum_an_muveltseg (2024. 03. 25.)
25. Józsa, K., Imre, I. A. (2013). Az iskolán kívüli angol nyelvű tevékenységek összefüggése a nyelvtudással és a nyelvtanulási motivációval. *Iskolakultúra*. 23(1), 38–51.
<https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/21354>
26. Juhászné Belle, Zs. (2015). *Könyvtár-pedagógia a gyakorlatban*. Debreceni Egyetemi Kiadó.
27. LCF Kids Clubs. Rólunk. <https://www.lcfclubs.hu/rolunk/> (2024. 03. 25.)
28. Magyar Könyvtárosok Egyesülete (2017): *IFLA trendek-röviden*. Magyar Könyvtárosok Egyesülete.
https://mke.info.hu/wp-content/uploads/2017/10/iflatrendek_roviden_V6.pdf (2024. 03. 25.)
29. Merga, M. K. (2021). *How can Booktok in TikTok inform readers' advisory services for young people?* Library and Information Science Research.
<https://doi.org/10.1016/j.lisr.2021.101091> (2024. 03. 25.)
30. Nemzetközi projektek 2021-ben. (2021). <http://portal.ktep.hu/nemzetk2021> (2024. 03. 29.)
31. Nyelviskolák Szakmai Egyesülete (2012). *Közös Európai Referenciakeret szintek*.
<https://nyelviskola.hu/kozos-europai-referenciakeret-szintek> (2024. 02. 13.)
32. Ocskó, A. (2023). *Szoktál-e idegen nyelven olvasni?* SZTE JGYPK Művelődéstudományi Intézet. (kéziratban)
33. Palkóné Tabi, K. (2021). *A papírszínház minden érzéket megmozgat*.
<https://mesecentrum.hu/tanari/a-papirszinhaz-minden-erzeket-megmozgat.html> (2024. 02. 13.)
34. Schultz-Jones, B., Oberg, D. (2015). *IFLA Iskolai könyvtári útmutató*. International Federation of Library Associations and Institutions.

- <https://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/ifla-school-library-guidelines-hu.pdf> (2024. 03. 25.)
35. Somogyi-könyvtár (2024). *Több programmal várja a szerelmeseket Szegeden Valentin-nap és a Házasság hete alkalmából a Somogyi-könyvtár.* <https://szegedinap.hu/kultura/2024/02/12/tobb-programmal-varja-a-szerelmeseket-szegeden-valentin-nap-es-a-hazassag-hete-alkalmabol-a-somogyi-konyvtar/> (2024. 02. 16.)
36. Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola. Pedagógiai program. (2023). http://www.gyakg.u-szeged.hu/sagvari/wp-content/uploads/2015/12/ped_prog_18.pdf (2024. 03. 25.)
37. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodája. Pedagógiai program, az iskola nevelési programja. (2021). <http://www.gyak.jgypk.szte.hu/pdf/alapdok/pp/ipedprog.pdf> (2024. 03. 25.)
38. Tóth, V. (2020). Információs intézmények, könyvtárak: Könyvtártípusok, könyvtári rendszer – Melyik könyvtárat válasszam? In: Dömsödy A., *Információzz! De miért? Kérdések és válaszok az információ és a könyvtárak használatáról.* Eszterházy Károly Egyetem. https://pegazus.uni-eszterhazy.hu/tankonyv/informaciozz_de_miert_kezdo/lecke_04_007 (2024. 03. 25.)
39. Út egy ötlettől a nemzetközi vezető pozícióig. Helen Doron – élen járunk az ESL (English as Second Language) tanításban. <https://helendoron.hu/rolunk/> (2024. 03. 25.)